

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/335619427>

รายงานการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖

Article · September 2019

CITATIONS

0

READS

3

1 author:

Samatcha Nilaphatama
Prince of Songkla University

6 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

book reviews series [View project](#)

วารกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามัจหัดชายแดนภาคใต้ 2556

สมัชชา นิลปัทุม

บทคัดย่อ

U บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าบทกรรมของสื่อมวลชนกระแสหลักกือ รายการข่าวสามัญ ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 และรายการที่นี่ไทยพีบีเอส ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สื่อภาคประชาชนสังคม ผ่านพื้นที่เว็บลีอกของศูนย์เพื่อระวังสถานการณ์ภาคใต้และสื่อของผู้เห็นต่างจากวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ให้เว็บไซต์อันบ้านวิถีและคลิปแต่งการณ์ของบุวนการนิอาร์อีน ว่ามีการให้ “ความหมาย” ต่อกระบวนการพดคุยสันติภาพสามัจหัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2556 อย่างไร โดยใช้แนวคิดการเปลี่ยนความขัดแย้ง (Conflict Transformation) และแนวคิดว่าบทกรรมเป็นกรอบในการศึกษา และมีขอบเขตการศึกษาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน พ.ศ. 2556

ผลการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวของสื่อกระแสหลักอยู่ภายใต้กรอบว่าบทกรรมแบบชาตินิยมไทยรวมศูนย์ สื่อกระแสหลักมีที่ที่ของการตรวจสอบและลังเลต่อกระบวนการสันติภาพ และการรักษาผลประโยชน์ของรัฐแต่ก็มีความอ่อนไหวต่อว่าบทกรรม “แบบแยกดินแดน” มากเป็นพิเศษ การนำเสนอข่าวการพดคุยสันติภาพ จึงต้องอ้างอิงกรอบของรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างความชอบธรรมและเพื่อไม่ให้ขัดต่อกฎหมายแห่งรัฐ ส่วนสื่อของผู้ฝ่ายผู้คิดเห็นต่างจากวัสดุใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อทางเลือกเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นและชูขึ้นความต้องการทางการเมืองของตน ซึ่งเปิดให้กระแสของว่าบทกรรมที่แตกต่างและต่อต้านรัฐมีพื้นที่บนสามารถพูดเรื่องสิทธิที่จะตัดสินอนาคตและชะตากรรมของตัวเองได้โดยอ้างอิงกับกรอบว่าบทกรรมแบบชาตินิยมลาย ขณะที่สื่อภาคประชาชนเป็นพื้นที่ของบทสนทนาในประเด็นสันติภาพที่ทุกคนสามารถออกเสียงกันได้โดยเสรี และเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของว่าบทกรรม “พื้นที่กลาง” และ “สันติภาพ” ที่ชี้มีบทบาทเป็นพื้นที่สร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพ ซึ่งถือเป็นบทบาทใหม่ในฐานะพื้นที่สาธารณะเพื่อเตรียมการเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง (conflict transformation) ที่สำคัญในอนาคต

คำสำคัญ: ว่าบทกรรม กระบวนการสันติภาพ การเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง สื่อกระแสหลัก สื่อฝ่ายเห็นต่างจากวัสดุ สื่อภาคประชาชน

สมัชชา นิลปัทุม (นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2549) ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และคณะกรรมการศูนย์เพื่อระวังสถานการณ์ภาคใต้ การศึกษาระบบนี้ได้รับสนับสนุนจาก มีเดียอินไซด์เอ้าท์ และมีรองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศรีวุฒิวงศ์ เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัย

Abstract

The objective of this research article is to examine the discourses of 1) mainstream media, namely Khoa Sam Miti on Thai TV Channel 3, and Tee Nee Thai PBS on Thai PBS, 2) civil media entity which is Deep South Watch's weblogs, and 3) media outlets of the dissent, which are PULO info and Ambranews websites, and the video clip of BRN's statement. Using the Conflict Transformation concept and discourse theory as the theoretical framework, this study hopes to explore how these media gave "meanings" to the peace talk processes concerning the three southern border provinces in 2013, by analyzing media content from February to June 2013.

The findings show that the mainstream media's reports remain within the Thai centralized nationalism discursive frame. The coverage shows the mainstream media's scrutinizing and ambivalent reaction towards the peace processes, while maintaining the state's interests. Moreover, the reports seem especially sensitive towards the "separation" discourse. Therefore, the coverage of peace talks tends to refer to the Thai constitutional framework to legitimize and avoid violating the state's law. On the other hand, the media outlets of the dissent use the Internet and alternative platforms as a forum to express their opinions and political needs as well as stances. As such, these outlets provide spaces for the discourses that differ from and counter the state. They also enable the discussions concerning self-determination to emerge with reference to the Malay nationalism discursive frame. Meanwhile, the civil media become a forum for dialogues concerning peace where everyone can freely debate. At the same time, the outlet is transformed into a contentious field for the "common space" and "peace" discourses, while serving to build knowledge and understandings about peace processes,

which is considered a new role of public sphere to prepare for crucial conflict transformation in the future.

Keywords: Discourses, peace processes, conflicttransformation, mainstream media, media outlets of the dissent, civil media

บทนำ

การลงนามใน "ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ" (General Consensus on Peace Dialogue Process) ระหว่างรัฐบาลไทยและขบวนการนิอาร์เอ็น¹ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย นับเป็นเอกสารฉบับแรกที่ประกาศอย่างชัดเจนว่ารัฐไทยและขบวนการปลดปล่อยมาlaysาตา尼 พร้อมที่จะแสวงหาทางออกทางการเมืองร่วมกัน รัฐบาลไทยได้รับรองความปลดปล่อยกับตัวแทนของกลุ่มนิอาร์เอ็นในการเข้าร่วมการพูดคุยครั้งนี้ ในขณะที่ฝ่ายนิอาร์เอ็นก็ยอมรับว่ากระบวนการนี้เกิดขึ้น "ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย" โดยที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยินยอมให้มาเลเซียทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก การพูดคุยสันติภาพที่ลงนามอย่างเป็นทางการครั้งแรกในประวัติศาสตร์เมืองค์ประกอบที่น่าสนใจ 3 ประการคือ

- 1) เปิดเผยแพร่ต่อสาธารณะ
- 2) การยอมรับการดำเนินอย่างของขบวนการ BRN
- 3) การมีรัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในเชิงปรากฏการณ์นี้คือการปรากฏตัวเป็นครั้งแรกต่อสาธารณะของขบวนการนิอาร์เอ็น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้หันต่างจากรัฐและต่อกรกับรัฐด้วยแนวทางการใช้ความรุนแรงอย่างเข้มแข็งและมีเอกสารมากที่สุดมาเป็นเวลา 11 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา นอกจากนี้ การพูดคุยครั้งนี้ยังถือเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนรู้ที่สำคัญของสังคมไทยในทำความรู้จักการแก้ไขปัญหาทางการเมืองด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า "กระบวนการสันติภาพ" (Peace Process) ซึ่งเป็นแนวทางสร้างสันติภาพ (Peace

¹ องค์กรแนวร่วมปลดปล่อยชาติปาตานี (Barisan Revolusi Nasional-B.R.N.)

Building) ที่เปลี่ยนผ่านความขัดแย้งโดยสันติวิธี (conflict transformation) อีกด้วย

การศึกษารั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การ “อ่าน” ท่าทีและทัศนะของฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการกระบวนการสันติภาพในครั้งนี้ ผ่านการนำเสนอสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อภาคประชาชนสังคม สื่อของผู้ที่เห็นต่างจากรัฐและข่าววนการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐ ที่แสดงออกผ่าน “วาทกรรม” ผ่านพื้นที่การสื่อสารสาธารณะในฐานะพื้นที่แสดงท่าทีของตัวแสดง (Actor) ของแต่ละฝ่าย รวมถึงการศึกษาระยะชาติของการทำงานของสื่อมวลชนในห่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งถือเป็นวิธี “การติดตามกระบวนการสันติภาพ” (Peace Monitoring) อีกทางหนึ่ง ขณะเดียวกัน การศึกษารั้งนี้ จะทำให้เห็นภูมิทัศน์ของสื่อสำคัญๆ ที่เกิดกระบวนการสันติภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานของ “ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ”
- เพื่อศึกษาว่าทกรรมสื่อมวลชนกระแสหลัก และสื่อภาคประชาชนในกระบวนการสันติภาพ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- เพื่อศึกษาว่าทกรรมสื่อฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กระบวนการสันติภาพและการเปลี่ยนความขัดแย้ง (Conflict Transformation)²

กระบวนการพูดคุยสันติภาพ คือ ขั้นตอนและวิธี

การแก้ปัญหาแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะ การพูดคุยสันติภาพ (Peace Dialogue) อย่างเปิดเผยถือเป็นเรื่องที่ใหม่มากสำหรับสังคมไทย จึงมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบทบาทและที่ทางของสื่อมวลชนในการกระบวนการสันติภาพ

กระบวนการสันติภาพเป็นแนวทางการเปลี่ยนความขัดแย้ง (Conflict Transformation) ด้วยสันติวิธี โดยเปลี่ยนจากการใช้ความรุนแรงมาสู่แนวทางทางการเมือง ซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่และท้าทายอย่างมากต่อสังคมไทย ทั้งนี้ เพราะกระบวนการสันติภาพเป็นเรื่องของลัดับชั่งเวลา รวมทั้งขั้นตอนของกิจกรรมทางการเมืองและสังคมในหลายระดับ มิใช่แค่ความพยายามที่จะบุตความรุนแรงในสถานการณ์ความขัดแย้งระดับภายในประเทศหรือที่เรียกว่า “สันติภาพเชิงลบ” (Negative Peace) เท่านั้น แต่กระบวนการสันติภาพคือความพยายามในการเปลี่ยนความขัดแย้งไปสู่สันติภาพที่ยุติธรรมและยั่งยืนกว่าหรือที่เรียกว่า “สันติภาพเชิงบวก” (Positive Peace)³

การทำความเข้าใจกระบวนการสันติภาพจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจภาพรวมของขั้นตอนทั้งหมด ผ่านสิ่งที่เรียกว่า “แผนที่สันติภาพ” หรือ “โรดแมป สันติภาพ” (Road Map) เสียงก่อน ผู้ศึกษาควรทำความเข้าใจในธรรมชาติของกระบวนการสันติภาพว่าไม่ได้มีการดำเนินไปตาม “เส้นทางของเวลา” (Timeline) ในรูปแบบเชิงเส้น (Linear) หากแต่มีลักษณะของเส้นทางที่ขึ้ลงและยกขึ้น แบบที่ไม่เป็นเชิงเส้น (Non-linear) จำนวนความอีของความรุนแรงในสถานความขัดแย้งอาจพุ่งขึ้นหรือลดต่ำลงตามปัจจัยต่างๆ ในรูปแบบที่เรียกว่าความขัดแย้งแบบยืดเยื้อเรื้อรัง (Protracted

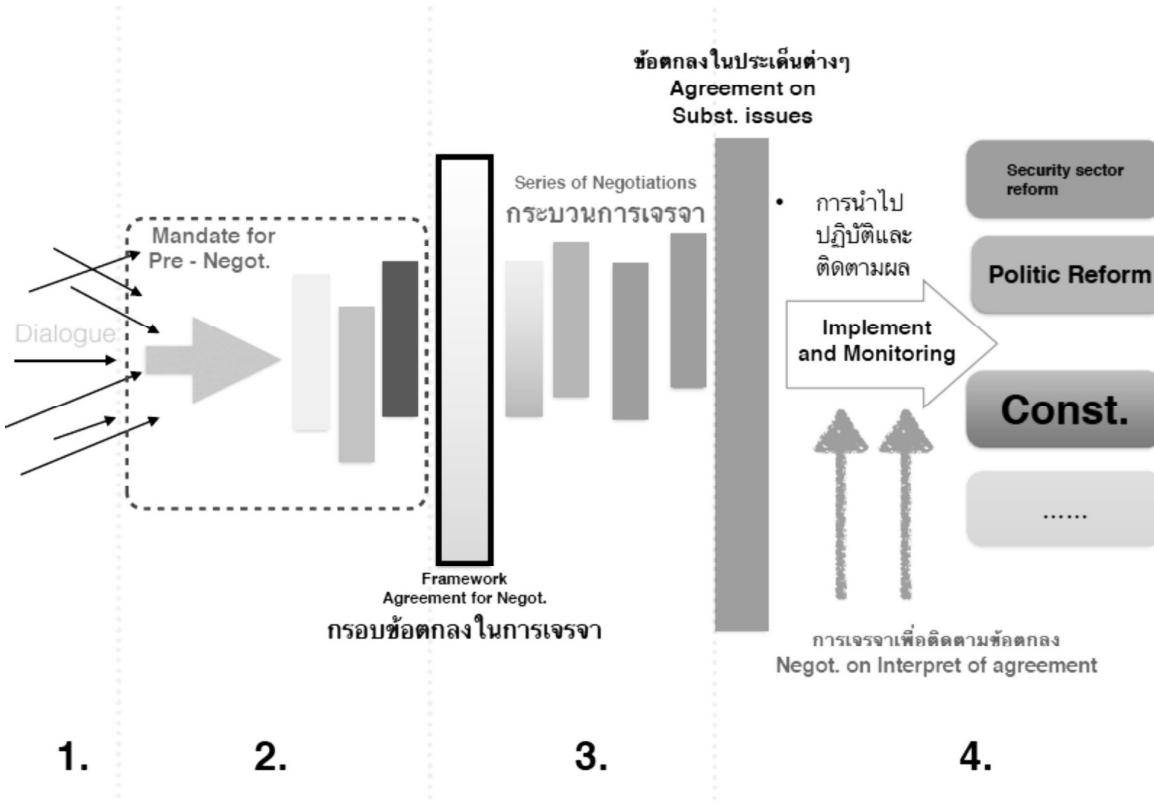
² คุรายะละอีกดเพิ่มเติมใน คละทำงานพื้นที่กลางสร้างสันติภาพจากคนใน (Insider Peace builders Platform Working Group – IPP Working Group) “เริ่มพูดคุย: บทประเมินกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้/ภาคใต้หลังการลงนามในฉันท์ทั่วไปฯ” ที่มา: <http://www.deepsouthwatch.org/node/4014>

³ คุณเพิ่มเติมใน นอร์เบอร์ต โรเบอร์ต. “บทเรียน 10 ประการ: กระบวนการสันติภาพกับบทบาทและพื้นที่กลางของ ‘คนใน’ ก้ามจากป้าก้าาเรื่อง “ไอพีพีในบริบทของพีพีพี: พื้นที่กลางสร้างสันติภาพจาก ‘คนใน’ ภายใต้บริบทของกระบวนการสันติภาพภาคใต้ ณ เวทีสันทนานานาชาติ “กระบวนการสันติภาพภาคใต้ในบริบทอาเซียน [Pa(t)tani Peace Process in the ASEAN Context]” เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2555 (ที่มา: <http://www.deepsouthwatch.org/node/3959>)

Violence)⁴ ทั้งนี้ ขั้นตอนของกระบวนการสร้างศัลติภาพ
แบ่งออกเป็น 4 ช่วงหลัก คือ

1. ช่วงของการพูดคุย (Dialogues) เพื่อสร้างความไว้วางใจ (trust building)
  2. ช่วงการเตรียมการพูดคุยเพื่อเจรจาอย่างเป็นทางการ โดยมีอำนาจที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็น

แผนภาพที่ 1 แสดงเส้นทางของเวลา (Timeline) ของ “แผนที่สันติภาพ” (Road Map) และขั้นตอนในการสันติภาพทั้งระบบ

1. ช่วงการพูดคุย (Dialogues) เพื่อสร้างความไว้วางใจ
เชื่อใจ (trust building) ในขั้นนี้ การพูดคุย หมายถึง การพูดคุยลงเริงเพื่อดูถูกท่าทีของอีกฝ่ายว่าจะสามารถพูดคุยกันได้หรือไม่ มีแนวโน้มที่จะตกลงกันได้หรือไม่ และสามารถสร้างความไว้วางใจกันได้หรือไม่ ในขั้นนี้ จะมีการพูดคุยโดยทั้งสองฝ่ายที่เป็นคู่ขัดแย้งหลัก

อาจเป็น kans ล้วนหนึ่งจากแต่ละฝ่ายมาพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อมาหาทางออกร่วมกัน ประเมินว่า มีประเดิมอะไรบ้างที่ควรจะพูดคุยระหว่างกัน ทำความเข้าใจความคิดของแต่ละฝ่ายและสามารถสร้างภาพอนาคตจากการพูดคุยเพื่อนำไปสู่การเจรจาได้ ขั้นตอนนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญก็คือ 1) แต่ละฝ่ายได้รับ委屈ดี

⁴ คุณเพิ่มเดินใน ศรีสมภพ จิตร์กิริมยศรี. “ความรุนแรงที่ขึ้นเป็นเรื่องรังในสถานการณ์การเมืองที่ไม่แน่นอนหลังการเลือกตั้ง 2554” (ที่มา: <http://www.deepsouthwatch.org/node/2305>)

จากผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจริง (mandate) จากแต่ละฝ่ายให้มาพูดคุยกัน และ 2) การพูดคุยต้องนำไปสู่การหาข้อตกลงนำที่นำผลไปสู่การผูกพันข้อตกลงบางอย่างร่วมกัน การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการนี้อาจเกิดขึ้นหลายครั้ง และเป็นไปในทางปฏิลัม จนกว่าจะไวนี้เนื้อเรื่องใจกันและก้าวเข้าสู่ระยะต่อมา

2. ช่วงการเตรียมการพูดคุยเพื่อเจรจาอย่างเป็นทางการโดยมีอำนาจที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการ (Mandate for pre-negotiation) ภายหลังจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการแล้ว การพูดคุยในขั้นนี้จะมีการกำหนดขอบเขตอำนาจในการที่ได้รับมอบหมาย โดยเป็นอำนาจจากผู้ที่สามารถที่จะควบคุมความรุนแรงได้จริง การสร้างทีมเหล่านี้คือจุดเริ่มต้นของการดำเนินการเจรจาในอนาคต โดยสามารถที่เข้ามาร่วมลงนามข้อตกลงระหว่างกันอย่างเป็นทางการว่าจะมีการพูดคุยสันติภาพอย่างจริงจัง ขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลาหลายครั้งและไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะลื้นสุดเมื่อใด จนกว่าทั้งสองฝ่ายจะได้ข้อตกลงร่วมกันว่าจะร่วมวางแผนการเจรจาในขั้นต่อไปร่วมกัน ในสถานการณ์ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ถือว่าอยู่ในขั้นตอนที่ 2 นี้ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนเริ่มอย่างเป็นทางการของกระบวนการสันติภาพทั้งหมด (ในส่วนประ) และยังเรียกว่าเป็นพี่ยิ่ง “การพูดคุย” เท่านั้น

3. กระบวนการเจรจาเมื่อมีการเปลี่ยนผ่านเตรียมการเข้าสู่กระบวนการเจรจาสำหรับประดิษฐ์จากประดิษฐ์หลักที่ตกลงกันได้แล้วก็คือ

1) โครงการกับโครงการ ตำแหน่งอะไร แต่ละฝ่ายประกอบด้วยโครงสร้าง

2) สถานที่ดำเนินการเจรจา

3) การพูดคุยเป็นอย่างไร โดยมีกรอบการพูดคุยที่วางไว้ฐานในระยะยาว ซึ่งจะถือว่าเป็น “กรอบของการเจรจา” (Framework Agreement of Negotiation) แล้วซึ่งเข้าสู่กระบวนการเจรจาอย่างแท้จริงอย่างเป็นลำดับ (Series of Negotiation) ซึ่งอาจมีหลายวงเจรจา หลายครั้ง ซึ่งอาจไม่มีความรบกวนหรือสะคุกได้ เช่นกัน อาจมีการระจัดหรือกลับมาเมื่อความรุนแรงใหม่ซึ่งไม่ได้มีความก้าวหน้า เป็นเชิงเส้นเสมอไปดังที่ได้กล่าวในขั้นต้น โดยทั่วไปกรอบการเจรจาจะเข้าสู่การตกลงการหยุดยิงหรือ

ความรุนแรงก่อน ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจไม่ชัดเจนว่าข้อตกลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นจะเป็นไปในลักษณะใด จึงต้องอาศัยการเจรจาอีกหลายครั้ง

4. **ขั้นยอมรับข้อตกลงจากการเจรจาและการแปลงผลไปสู่การปฏิบัติและติดตามผล** ในขั้นนี้จะดำเนินต่อเนื่องมาจาก การดำเนินการเจรจาในประเด็นต่างๆ มีความคืบหน้าและตกลงกันได้ จนเข้าสู่ข้อตกลงในประเด็นต่างๆ (Agreements on substantive issues) จนเกิดเป็นข้อเสนอในทางการเมืองจากฝ่ายคู่ขัดแย้ง จนเป็นข้อตกลงในทางการเมืองในระยะเวลาต่อมาเพื่อนำข้อตกลงดังกล่าวไปผลในทางการปฏิบัติและดำเนินการติดตามประเมินผล (Implement and monitoring) เพื่อตรวจสอบว่าแต่ละฝ่ายสามารถทำได้ตามข้อตกลงหรือไม่ ซึ่งจะมีการเจรจาเพื่อติดตามข้อตกลง (Negotiation on interpretation to the agreement) ซึ่งจะมีการถกเลี่ยงคีความที่นิยมกัน หรือหลายครั้ง

ในช่วงสุดท้ายของการเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงโดยจะมีการปฏิรูปทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคงและกองทัพ การพนવารุณกองกำลังติดอาวุธของฝ่ายที่เห็นต่างจากรัฐ จะนำเข้ามาสู่ระบบได้หรือไม่ ข้อตกลงบางอย่างอาจก้าวไปไกลถึงขั้นแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ได้ อย่างไรก็ตามภาพรวมของกระบวนการสันติภาพนั้นจะยังคงมีสภาพที่เปลี่ยนอยู่ในทุกขั้นตอน

บทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ

เมื่อได้อธิบายลำดับและขั้นตอนของกระบวนการสันติภาพโดยสังเขปแล้ว ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามว่า สื่อมวลชนมีบทบาทและที่ทางอย่างไรในกระบวนการสันติภาพ ครั้งนี้ แน่นอนว่าสื่อมวลชนคือสถาบันหนึ่งที่เข้ามามีส่วนและเป็นตัวแปรที่สำคัญของการขยายตัวของความขัดแย้งและสันติภาพได้ ข้อวิจารณ์ที่สำคัญต่อการทำงานข่าวของสื่อจะกระဆัดลักษณะก็คือ การรายงานข่าวที่ไม่รอบด้านที่อาจซึ่งผลให้ความขัดแย้งทวีความรุนแรงมากขึ้น คำรามในยุคหลังๆ ของผู้ที่ศึกษา สื่อสันติภาพก็คือ การตั้งคำถามถึงความสำคัญเรื่อง

“ความเป็นกลางวิสัย” (Objectivity) ที่เป็นแกนกลางหลักคิดของนักวารสารศาสตร์ว่า สื่อมวลชนจะต้องมีความรับผิดชอบทางศีลธรรมอันดับแรกในฐานะมนุษย์ที่จะเข้ามาช่วยลดหรือหยุดยั้งความรุนแรง ส่วนความรับผิดชอบในฐานะของสื่อมวลชนเป็นความรับผิดชอบที่รองลงมา (Spencer 2008: 180-182) บทบาทเช่นนี้คือการยืนยันบทบาทแบบปรัชญามนุษยนิยมที่ต้องเผชิญและดำรงอยู่กับความขัดแย้งโดยพยายามจะปรับกระบวนการทัศน์ของการรายงานจากที่ให้ความสำคัญแต่ “สังคม” มาสู่ความหมายของ “สันติภาพ” โดยหวังว่างานเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการต่อต้านสองครามและขับเคลื่อนการแก้ไขความขัดแย้งไปสู่สันติ ดังนั้น สิ่งที่นักข่าวสันติภาพพึงกระทำก็คือการนำตัวแสดงอื่นๆ เข้ามายื่นในการรายงานข่าวเพื่อเปิดมุมมองและพื้นที่ให้กับมุมมองที่แตกต่างนายปัญหาที่ลุ่มลึกและซับซ้อนมากกว่าเสนอความขัดแย้งสองข้างนานา ก้าวข้ามการนำเสนอแบบแพช-ชันที่เน้นไปที่การกำลังได้เปรียบ-เสียเปรียบหลีกเลี่ยงการรายงานข่าวแบบครามๆ ไปสู่การพิจารณาเรื่องราวว่าเป็นการพูดคุยกันจริงที่มีความสมดุลซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขความขัดแย้ง ขณะเดียวกันปฏิสัมพันธ์ของแหล่งข่าวและคู่ขัดแย้งก็มักจะพยายามที่จะรักษาอิทธิพลของตนเองด้วยการครอบครองพื้นที่สื่อเมื่อสื่อมองปัญหาได้ไม่ทะลุปูรุปจริง ความขัดแย้งถูกนิยามโดยกลุ่มคู่ขัดแย้งที่มีอิทธิพล สื่อก็จะกลายเป็นเครื่องมือในการตอกย้ำอำนาจและอิทธิพลของ

คู่ขัดแย้งและเป็นผู้ขยายจุดยืนอันแข็งทื่อของทั้งสองฝ่าย (Spencer 2008: 140-141)

กรณีศึกษาความขัดแย้งในไอร์แลนด์เหนือสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มต่างๆ และรัฐบาลพยายามใช้สื่อเป็นพื้นที่ในการสร้างแรงสนับสนุนให้กับฝ่ายตนเอง ทั้งข้างเป็นพื้นที่ของการถกเถียงนโยบายต่างๆ และสามารถสร้างแรงกดดันให้ผู้ต่อต้านเข้ามารับข้อเสนอสำคัญๆ นอกจากนี้ ยังสามารถสร้างผลลัพธ์ใหม่ๆ ใน การต่อสู้ หากสื่อสนใจกระบวนการสันติภาพอย่างแท้จริง ก็จะทำหน้าที่เปิดพื้นที่ให้กับบทกรรมทางเลือกใหม่ๆ ทั้งข้างซ้ายดูอ่อนของความคิดสายสุดโต่งและดึงผู้คนที่หลากหลายเข้ามายื่นใจกระบวนการสันติภาพในแบบพหุวิถี⁵ (Multitrack) ที่จะทำให้กระบวนการดังกล่าวมีความแข็งแกร่งขึ้น

นักคิดและนักปฏิบัติหลายคนพยายามที่จะออกแบบและเสนอแนวทางการรายงานข่าวสันติภาพขึ้นมา โดยมุ่งหวังให้เกิดผลดีต่อสังคม กระบวนการสันติภาพให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ด้วยการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์บางอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น นอร์เบิร์ต โรเปอร์ส (Norbert Ropers) นักวิจัยอาวุโส สถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD) ที่ลงพื้นที่ทำงานในภาคใต้มาอย่างยาวนานตั้งแต่ก่อนจะเกิดกระบวนการสันติภาพ ได้อธิบายความท้าทายพื้นฐานบางประการเกี่ยวกับการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ⁶ ต่อการพูดคุยพูดคุยสันติภาพชายแดนใต้ครั้นนี้ว่า

⁵ การแบ่งกลุ่มตัวแสดง (Actor) ในความขัดแย้งหลักตามแนวคิดของ J.P. Laderach แบ่งผู้คนออกเป็น ๓ ระดับคือ Track I คือบรรดาผู้นำทางการเมืองและการทหารในฐานะที่เป็นตัวกลางและ/หรือตัวแทนของฝ่ายต่างๆ ที่ขัดแย้งกัน Track II คือจากปัจจุบันออกชุดต่อไปจนถึงองค์กรเอกชนในท้องถิ่นและในระดับนานาชาติที่มีส่วนร่วมต่อการแก้ไขความขัดแย้ง และ Track III คือจากองค์กรภาคหญ้าในท้องถิ่นไปจนถึงหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ, องค์กรสิทธิมนุษยชนและองค์กรช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม คุณยายละเอียดเพิ่มเติมในบทความ “ประชาสังคมกับกระบวนการสันติภาพ (ตอน ๒): ความชอบธรรมหลักประกันสันติภาพและบทบาทที่ควรเป็น” (ที่มา: <http://www.deepsouthwatch.org/node/2540>)

⁶ นอร์เบิร์ต โรเปอร์ส. เอกสารประกอบและเปิดประเด็นในเวที “สื่อส่วนฯ: การรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ” ซึ่งจัดขึ้นที่ห้องประชุมศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2556 เมยพรัชานิเวนไชย <http://www.deepsouthwatch.org/node/4369> แปลโดย วนาน้อย ธรรมสกิดิษ

“1) กระบวนการสันติภาพเป็นความพยายามทางการเมืองที่มีการแบ่งขั้นกันสูง สำหรับหลายคนที่เข้าร่วมในกระบวนการนี้ มักคือความพยายามในอันที่จะ “เอาชนะ” ในความขัดแย้งนั้นๆ แม้ว่าในขณะนี้ จุดสำคัญจะเปลี่ยนจากการใช้กำลังและความรุนแรงไปเป็นการใช้วิธีทางทางการทุตเพื่อที่จะให้ได้ข้อชนะในการต่อรองหรืออนโน้มใจจากก็ตาม แต่ว่าความคิดเห็นในเรื่องนี้ก็คงหนันในเรื่องของการเอาชนะหรือไม่ก็พ่ายแพ้ ผู้คนเหล่านี้จะตระหนักก็ในระยะหลังแล้วเท่านั้น ว่าเป็นเรื่องยากมากที่จะผลักดันให้ได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน หากว่าพวกเขายังคงมองกระบวนการสันติภาพในกรอบของการเอาชนะ หรือไม่ก็พ่ายแพ้ต่อไป

2) [ด้วย] ทศนคติแบบนี้ นักข่าวจึงพยายามจะทำข่าวกระบวนการสันติภาพผ่านมุมมองแบบ “ไครแอฟไครชนะ” (คร่าได้ไครเสีย) ซึ่งสำหรับสื่อกระแสหลักนี้ก็เป็นแบบแผนของการทำข่าวการเมืองโดยทั่วไป มุมมองแบบนี้จะขยายข้อมูลขึ้นเมื่อในหมู่คนในแต่ละด้านของกลุ่มความขัดแย้งนั้น มีคนที่ตั้งแต่เรื่องไม่ก็ต่อต้านกระบวนการรวมอยู่ด้วย

3) จากคำพูดที่รู้จักกันมานานแล้วว่า “ความจริงเป็นเหมือนรายแรกของสังคม” เราจะพบตัวอย่างจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ในกระบวนการสันติภาพนั้น ฝ่ายที่เกี่ยวข้องมักจะพยายามเล่นแร่แปรธาตุกับข้อมูลเพื่อให้เป็นประโยชน์กับฝ่ายตน”

จากข้อท้ายดังกล่าว โรเปอร์ส จึงเสนอข้อสรุปสำหรับการสื่อสารกระบวนการสันติภาพแบบมืออาชีพ และอย่างมีจริยธรรมว่า

“1. สื่อเป็นมืออาชีพและไม่ใช้คอกตือย่างที่สื่อควรเป็น: เช่นเดียวกับการรายงานข่าวอื่นๆ การรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพควรจะทำภายใต้มาตรฐานของการตรวจสอบจริงและการตรวจสอบและรายงานข้อมูลแบบไม่ดำเนินการ ข้อมูลที่ได้มีการตรวจสอบด้านรายงานถือแยกต่างหากยังถูกต้องตามบริบทของมันและอื่นๆ

2. รายงานมุมมองที่แตกต่างหลากหลายและอย่างจำเพาะเจาะจง: ความขัดแย้งและสันติภาพเป็นเรื่องราวของฝ่ายต่างๆ สองฝ่ายที่มีความเห็นและมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องว่าเหตุใดจึงมีความขัดแย้งเกิดขึ้นและจะคลี่เคลียความขัดแย้งนั้นอย่างสันติได้อย่างไร สื่อพยายามสื่อมักจะให้พื้นที่กับมุมมองด้านเดียว ซึ่งถือว่าขัดกับหลักการของกรรมการรายงานที่ต้องไม่ดำเนินการและอย่างเป็นธรรม

3. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจต่อเงื่อนไขที่เป็นตัวขับเคลื่อนความขัดแย้ง: สังคมใหญ่ๆ ก็จะไม่เข้าใจว่าความขัดแย้งและความรุนแรงนี้ดำรงอยู่ได้อย่างไร ซึ่งสาเหตุอาจจะไม่ใช่เพราะขาดระบบหลักในการให้การศึกษา รวมทั้งการที่มีข้ออกเสียงที่ครอบงำสังคมในเวลานั้น แต่ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการลักษณะอันซับซ้อนของขบวนการที่ธรรมชาติเป็นขบวนการลัญพาဏี เรื่องนี้เปิดโอกาสให้สื่อเข้ามาระบุที่ส่งเสริมให้สังคมสามารถทำความเข้าใจได้รอบคุณ

4. เปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้มีสิทธิและเสียง เดิมความเป็นมนุษย์ให้กับเหยื่อของความขัดแย้ง: ในขณะที่ข่าวการพบปะเจราในแทรค 1 (คู่ความขัดแย้งหลัก)⁷ เป็นเรื่องที่สำคัญและถือเป็นหน้าที่ของสื่อที่จะต้องรายงาน แต่สื่อน่าจะมองหาโอกาสในอันที่จะฉายให้เห็นเชิงดราม่าและคาดการณ์ของประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบแล้ว และยังคงได้รับผลกระทบอย่างความรุนแรงและความขัดแย้งที่บังเกิดไม่ได้อันนี้

5. เปลี่ยนกรอบของการรายงานจาก “แพ้-ชนะ” ไปเป็น “ชนะทั้งคู่” หรือ win-win: ประชาชนในเรื่องความคิดและข้อเสนอทั้งหลายที่มีขึ้นเพื่อเชื่อมประสานตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้มีการประนองหรือแก้ปัญหาให้พื้นที่กับนักքอร์กเพื่อสันติภาพรวมทั้งความคิดเห็นของพวกเขามีความเป็นต้น”

⁷ หมายถึงการดำเนินการพูดคุยระหว่างคู่ขัดแย้งหลักคือ Party A และ Party B คือรัฐบาล กับฝ่ายที่คิดเห็นต่าง โดยไม่มีประชาชนทั่วไปมาเกี่ยวข้อง

สื่อในฐานะผู้ผลิตวาระกรรม

วาระกรรม คือ กระบวนการสร้างความหมายให้แก่ โลกและสังคม ซึ่งรวมถึงเอกลักษณ์ต่างๆ อายุเมืองสร้าง และระบบของกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดสร้างความหมายว่า ลั่งใดเป็นจริงและไม่เป็นจริง ผ่านข้อความที่ถูกพูดหรือ เขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดย ข้อความนั้นถูกกำกับไว้ด้วย กระบวนการความรู้ (Episteme) ที่เกิดการใหม่เวียนของ ข้อความดังกล่าวไปสู่ปฏิบัติการทางสังคม (social practice) (เสนาะ, 2548: 300) วาระกรรมจึงมีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 3 ประการ ก็คือ ภาษา ความรู้และอำนาจ ที่เชื่อมโยงถึงกันเพื่อประกอบสร้าง “ความจริง” ขึ้นมา (Revel, 2002: 22-23) โดยในโลกสมัยใหม่ที่มีเทคโนโลยี การสื่อสารและสถาบันการสื่อสารมวลชน มีหน้าที่ ในการกำหนดวาระของข้อมูลข่าวสาร (Agenda setting) ทั้งปัจมีระบบและข้อตกลงบางอย่างโดยเฉพาะ “ป่าว” นั้นถูกวางตำแหน่งแห่งที่ของความหมายว่าคือ “ความจริง” ให้กับสังคม ในกรณีนี้ สื่อมวลชนจึงกลาย เป็นสถาบันทางสังคมหลักที่ทำหน้าที่ผลิตวาระกรรม ทั้งหลายและสถาปนาให้ความจริงถูกยอมรับโดยทั่วโลก อีกด้วย

สื่อมวลชนยังเป็นปริมาณหนึ่ง พื้นที่ปฏิบัติการ ของอำนาจของการ “นิยาม” ในการจัดและกีดกัน การนิยามของผู้อื่น (definition & exclusion) ที่แย่งชี้อ ช่วงชิงความหมายระหว่างกันอยู่เสมอ ผ่านการยอมรับ หรือไม่ยอมรับการนิยามจากฝ่ายตรงกันข้าม เช่นคู่ ของการช่วงชิงความหมายระหว่าง “กบฏ” กับ “ผู้ปลด ปล่อย” หรือ “โจรสลัด” กับ “ผู้ปลดปล่อยประชาชน” ที่จะถูกตอกย้ำอย่างช้าๆ ในวิถีแห่งชีวิต ประจำวันจนสามารถติดตั้งและซึมลึกสู่วิถีชีวิตของ ผู้คนสามัญจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมชาติที่ยอมรับและ ควรจะเป็นจุดอคติล้ายเป็น “สามัญสำนึก” ร่วมกันของ ผู้คนในสังคมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการ ถ่ายทอดและตอกย้ำอุดมการณ์ (ภาษาจนา แก้วเทพ,

2546: 354-360) การศึกษาครั้งนี้จึงสนใจวาระกรรม ที่ปรากฏในสื่อจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าถูกวางอยู่บน กระบวนการคิด อุดมการณ์ ชุดความรู้อะไรและมีการ ช่วงชิงความหมายผ่านพื้นที่สื่อมวลชนอย่างไรบ้าง

วิธีการศึกษา

โครงการวิจัยเรื่องวาระกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการ สันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดประเภท ของสื่อที่จะทำการศึกษาไว้ 3 ประเภทคือ

1. สื่อกระแสหลัก ได้แก่ สื่อที่เกิดรายงานข่าว กระบวนการสันติภาพมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสื่อ โทรทัศน์ระดับชาติคือ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งเป็นสื่อสาธารณะ และสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3

2. สื่อภาคประชาสังคมที่ติดตามความคืบหน้า และสร้างประเด็นถกเถียงต่อกระบวนการสันติภาพ เป็นพื้นที่ของฝ่ายภาคประชาสังคมที่สนใจและ เคลื่อนไหวสันติภาพ เป็นพื้นที่ของความคิดเห็นต่อ ประเด็นดังกล่าว คือ พื้นที่เว็บบล็อก (weblog) ของ เว็บไซต์ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch)

3. สื่อของผู้หันต่างจักรัฐและกลุ่มเคลื่อนไหว ต่อต้านรัฐที่แสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์ คือ เว็บไซต์อัมบรานิวส์ (Amra News) พูลอินโฟ (PuloInfo) และคลิปแฉลงการณ์ผ่านยูทูบโดยแกนนำ นิหาร์อีน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาระบบทั้งวาระกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการ สันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเลือกตัวอย่าง ที่มีความหลากหลาย จำนวน 5 ชื่อ ดังตารางข้างล่าง โดยเลือกศึกษาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็น การพูดคุยสันติภาพ

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ประเภทของสื่อ	สื่อ	ชื่อ	URL	เจ้าของสื่อ
สื่อกระแสหลัก (ระดับชาติ)	โทรทัศน์	ช่อง 3 / รายการข่าว สามิติ ไทยพีบีเอส / รายการที่นี่ไทยพีบีเอส	http://www.thaitv3.com/ http://live.thaipbs.or.th/	กิตติ สิงหาปัสด สำนักข่าว/ไทยพีบีเอส
สื่อภาคพลเมือง/ ประชาสังคม	เว็บไซต์	ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ ภาคใต้ (Deep South Watch)	www.deepsouthwatch.org/	ศูนย์เฝ้าระวัง สถานการณ์ภาคใต้
สื่อของผู้ที่คิดเห็น ต่างจากรัฐ/กลุ่มเคลื่อนไหว ต่อต้านรัฐ	เว็บไซต์	Puloinfo Ambra News	http://www.puloinfo.net/	ไม่สามารถระบุได้
ข่าวการเมืองเย็น	YouTube	BRN Youtube	BRN	บีอาร์เย็น

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

เลือกเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2556 โดยมีรายละเอียดของเหตุการณ์ในห้วงเดือนที่เก็บข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงเหตุการณ์สำคัญในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพในห้วงเวลาปี 2556

เดือน	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
เหตุการณ์		28 กุมภาพันธ์ 2556	28 มีนาคม 2556	26 เมษายน 2556	24 พฤษภาคม 2556	13 มิถุนายน 2556
	รัฐบาลไทย ลงนามข้อตกลง ทั่วไป พูดคุย สันติภาพกับ BRN	การพูดคุย สันติภาพ ครั้งที่ 1	5 ข้อเรียกร้อง BRN ลูกเพย แพร่ผ่านยูทูป ครั้งที่ 1	เผยแพร่ 5 ข้อเรียก ร้องของ BRN พร้อมเหตุผล ผ่านยูทูปครั้งที่ 2	การพูดคุย สันติภาพรอบที่ 3	
			29 เมษายน 2556	9 พฤษภาคม 2556	24 มิถุนายน 2556	
			การพูดคุย สันติภาพครั้งที่ 2	BRN เผยแพร่ ยูทูปครั้งที่ 3 เรียกร้องให้ รัฐบาลไทยให้ ดำเนินการเรื่องนี้ เป็นวาระแห่งชาติ	BRN เผยแพร่ ยูทูปครั้งที่ 4 เกี่ยวกับปฏิบัติ การหยุดยิงช่วง เดือนรอมฎอน	

เดือน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤษจิกายน	ธันวาคม
เหตุการณ์	ข้อตกลงหยุดยิงช่วงเดือนรอมฎอน 10 ก.ค. – 18 ส.ค.56					
	12 กรกฎาคม 2556	6 สิงหาคม 2556	10 กันยายน 2556	ปลายเดือน ตค. 2556	เดือนพ.ย. 2556	1 ธ.ค. 2556
	มาเลเซียและสหภาพคริสต์ที่ 5 โดยฝ่ายการทหาร	BRN เมยแพร์ 38 หน้าให้กับทีมไทยโดยผ่านผู้อำนวยความสะดวก	ฝ่ายไทยส่งเอกสารตอบเรื่องข้อเรียกร้อง BRN 5 ข้อ	การชุมนุมในกรุงเทพฯ ซึ่งนำโดย กปปส. เป็นการต่อต้านโควิดรัฐบาลยังลักษณะ	BRN เมยแพร์ 6 ประการระบุว่า การพูดคุยกับไทยไม่รับข้อเรียกร้อง 5 ข้อ	
			มีการชุมนุมประท้วงร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรมในกรุงเทพฯ			

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นต้นจะใช้แบบลงรหัส (Coding sheet) เพื่อคัดกรองตามรูปแบบการนำเสนอ (Form) คือ ประเภทของรายการ แหล่งข่าว อ้างอิง ประเด็นที่ให้น้ำหนักถ้อยคำภาษา มุ่งมองของการนำเสนอและส่วนเนื้อหา (Message) ที่จะนำมาวิเคราะห์ ว่าทุกร่มที่ถูกเลือกใช้ผู้นำเสนอว่าทุกร่ม ประเด็นที่ถูกผลิตขึ้น ก่อนรวบรวมข้อมูลและประเมินผลเพื่อศึกษาว่าทุกร่ม (Discourse) ที่ถูกผลิตขึ้นมาในระหว่างกระบวนการสันติภาพ

ผลการศึกษา

1. สื่อกระแสหลัก

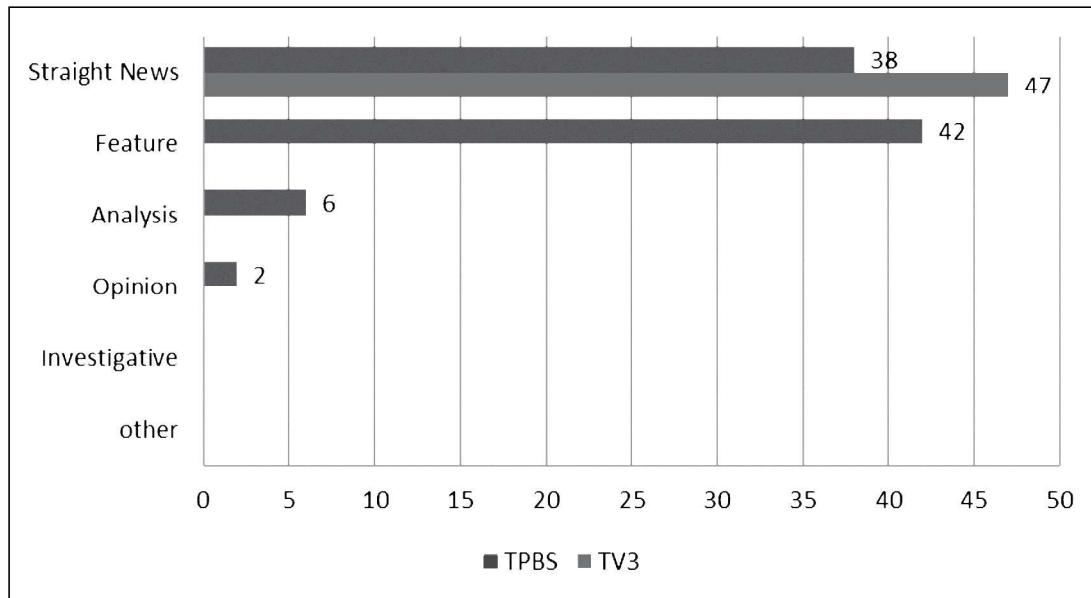
1.1 การรายงานเรื่องกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนใต้ในสื่อกระแสหลัก

ความสำคัญของสื่อมวลชนกระแสหลักต่อกระบวนการสันติภาพ คือการเป็นสื่อขนาดใหญ่ที่มีฐานผู้ชมกว้างขวาง ทั่วประเทศและสามารถเข้าถึงผู้ชมได้จำนวนมาก ทั้งยัง

เป็นดีโอไดร์เวิร์ปีนกกลุ่มฐานความคิดหลักของสังคมที่สามารถสร้างผลกระทบต่อการกำหนดทิศทางความคิดและพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ในสังคมได้มาก ผลการศึกษาพบว่า สื่อกระแสหลักรายงานประเด็นกระบวนการสันติภาพที่ภาคใต้ ดังนี้

1.1.1 รูปแบบรายการ จากการวิจัยการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2556 พบว่า รายการข่าวสามมิติ/ซอง 3 รายงานข่าวทั้งหมด 47 วัน มี 47 ชิ้น ข่าว เป็นรูปแบบรายงานข่าว (Spot/Straight News) ทั้งหมด ขณะที่รายการที่นี่ไทยพีบีเอส/ไทยพีบีอสรายงานข่าวทั้งหมด 46 วัน มี 88 ชิ้น ข่าวแบ่งออกเป็นรูปแบบรายงานข่าว (Spot/Straight News) 38 ชิ้น สารคดีเชิงข่าว (Feature) 42 ชิ้น รายงานเชิงวิเคราะห์ (Analysis) 6 ชิ้น และความคิดเห็น 2 ชิ้น (คุณภาพที่ 2) ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการนำเสนอของไทยพีบีเอส มีความหลากหลายมากกว่า ทำให้เนื้อหาถูกเน้นไปที่การวิเคราะห์และตีความประเด็นสันติภาพต่อสาธารณะมากขึ้นตามไปด้วย

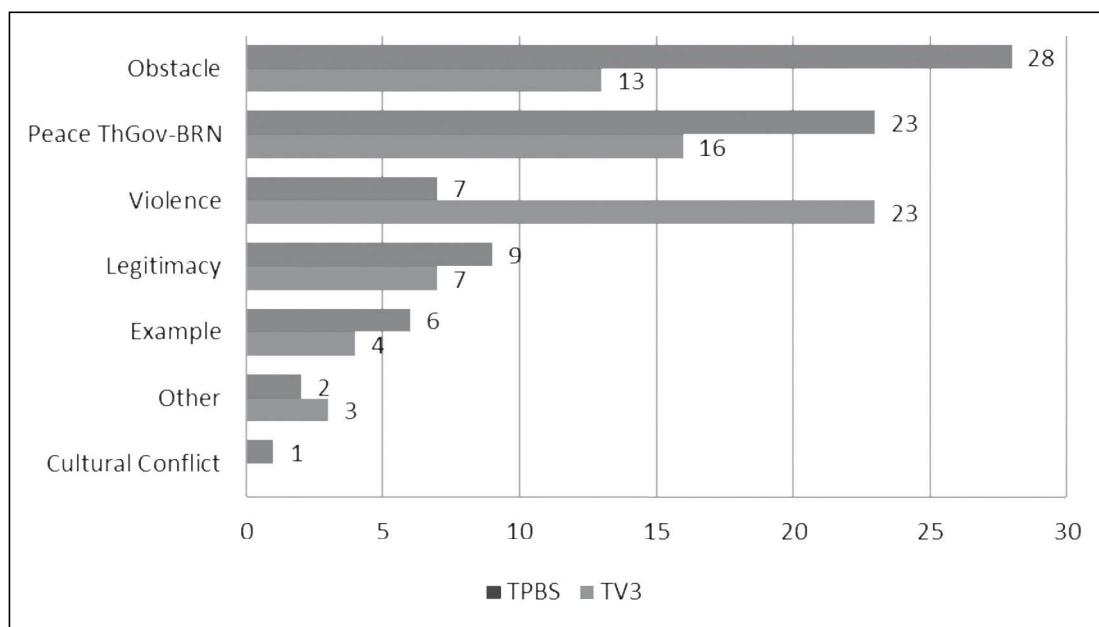
แผนภาพที่ 2 แสดงสัดส่วนและรูปแบบของข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อกระแสหลัก

1.1.2 ประเด็นที่นำเสนอจากการศึกษาประเด็นการรายงานข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อกระแสหลักพบว่า ประเด็นที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือ ประเด็นอุปสรรคของกระบวนการการสันติภาพ 41 ครั้ง ประเด็นกระบวนการการพูดคุยระหว่างรัฐไทยกับบีอาร์เอ็น 39 ครั้ง

ประเด็นความรุนแรงในระหว่างกระบวนการพูดคุย 30 ครั้ง ประเด็นความชอบธรรมของกระบวนการสันติภาพ 16 ครั้ง ตัวอย่างและบทเรียนการจัดการความขัดแย้งจากต่างประเทศ 10 ครั้ง อื่นๆ 5 ครั้ง และประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ 1 ครั้ง (ดูแผนภาพที่ 3)

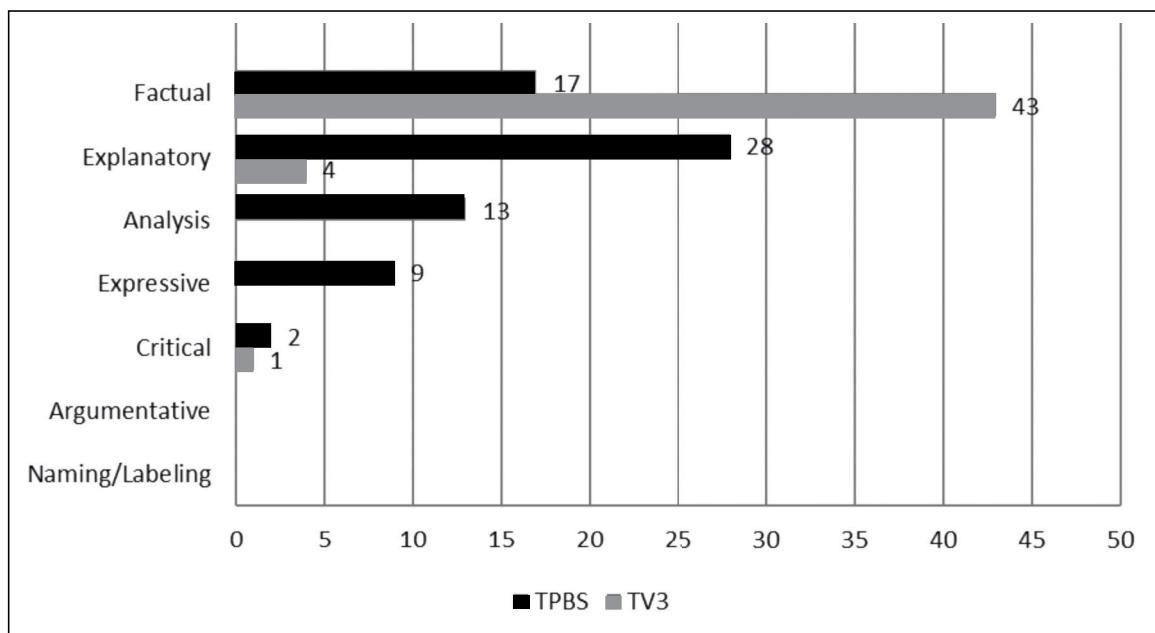
แผนภาพที่ 3 แสดงสัดส่วนเปรียบเทียบประเด็นในข่าวของสื่อกระแสหลัก

1.1.3 ภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าว จากการศึกษาการใช้ภาษาในการรายงานข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อกระแสหลักพบว่า มีลักษณะเป็นการรายงานแบบข้อเท็จจริง (Factual) 60 ครั้ง การใช้ภาษาแบบบรรยาย (Explanatory) 32 ครั้ง แบบวิเคราะห์ (Analysis) 13 ครั้ง แบบแสดงความคิดเห็น (Expressive) 9 ครั้ง แบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) 3 ครั้ง ไม่พบการใช้ภาษาแบบโต้แย้ง (Argumentative) และภาษาตีตรา (Naming/Labeling) การศึกษายังพบว่า รายการข่าวสามมิติมีสัดส่วนการใช้

ภาษาแบบข้อเท็จจริง (Factual) ที่มากกว่ารายการที่นี่ไทยพีบีเอส คือ (43:17) ขณะที่รายการที่นี่ไทยพีบีเอส มีการใช้ภาษาแบบบรรยาย (Explanatory) มากกว่า รายการข่าวสามมิติคือ (28:4) ส่วนการใช้ภาษาแบบวิเคราะห์ (Analysis) และการใช้ภาษาแบบแสดงความคิดเห็น (Expressive) ไม่พบในรายการข่าวสามมิติ การใช้ภาษาแบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) รายการที่นี่ไทยพีบีเอสมีสัดส่วนมากกว่ารายการข่าวสามมิติ คือ (2:1)

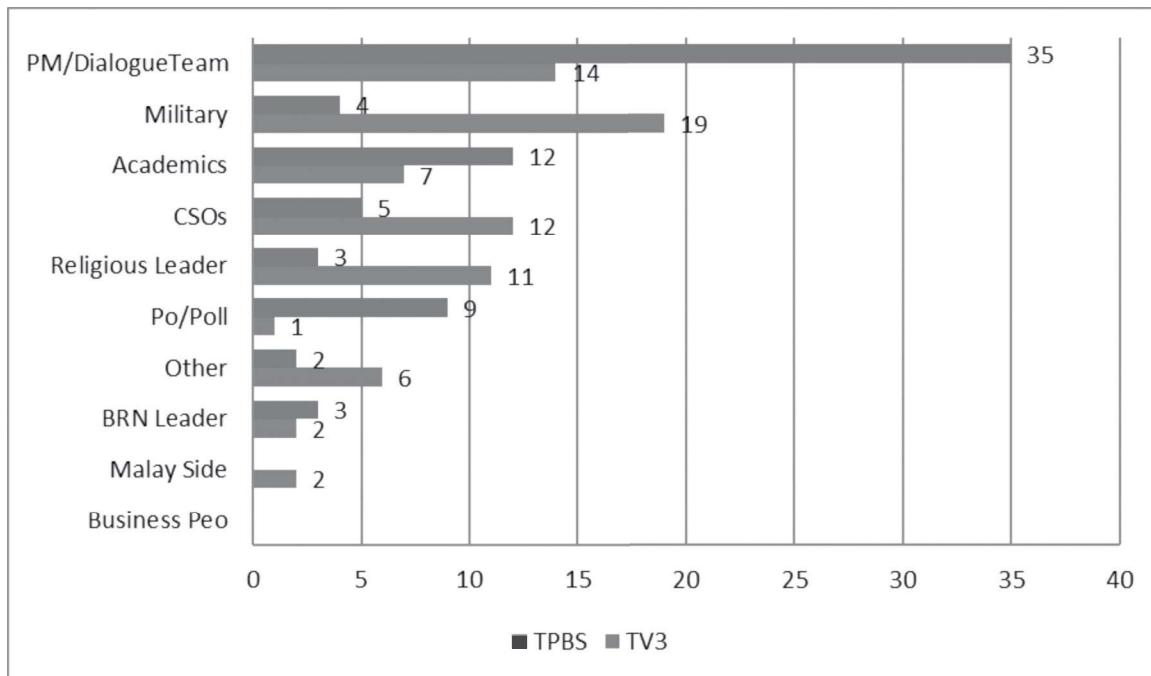
แผนภาพที่ 4 แสดงการใช้ภาษาในการรายงานข่าว

1.1.4 แหล่งข่าวจากการวิจัยแหล่งข่าวที่ปรากฏในการนำเสนอข่าวในกระบวนการสันติภาพพบว่า แหล่งข่าวที่ปรากฏอยู่ในข่าวสื่อกระแสหลักมากที่สุด คือ นายกรัฐมนตรีและทีมคณะพูดคุยสันติภาพ 49 ครั้ง รองลงมาคือฝ่ายทหารและความมั่นคง 23 ครั้ง นักวิชาการ 19 ครั้ง ภาคประชาชน 17 ครั้ง ผู้นำศาสนา 14 ครั้ง ความเห็นสาธารณะ/โพล 10 ครั้ง อื่นๆ 8 ครั้ง ผู้นำฝ่ายนิออร์เอน 5 ครั้ง ฝ่ายมาเลเซีย 2 ครั้ง และไม่พบว่ามีแหล่งข่าวที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจหรือนักธุรกิจปราภกุณ ในข่าวทั้งสองรายการ

การศึกษายังพบว่า รายการข่าวสามมิติให้ความสำคัญ ต่อแหล่งข่าวที่เป็นฝ่ายทหารและความมั่นคง โดยนำเสนอแหล่งข่าวกลุ่มนี้ 19 ครั้ง ภาคประชาชน 12 ครั้ง ผู้นำศาสนา 11 ครั้ง ขณะที่รายการที่นี่ไทยพีบีเอสนั้นให้ความสำคัญไปที่แหล่งที่เป็นฝ่ายรัฐบาลและคณะพูดคุยฯ 35 ครั้ง รองลงมาคือนักวิชาการ 12 ครั้ง ความคิดเห็นสาธารณะ/โพล 9 ครั้ง การศึกษาพบด้วยว่า ทั้ง 2 รายการมีแหล่งที่เป็นผู้นำฝ่ายนิออร์เอนและแหล่งข่าวจากฝั่งมาเลเซียซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสัมภានอย่างมาก ทั้งยังไม่พบแหล่งข่าวที่มาจากภาคธุรกิจและนักธุรกิจเลย

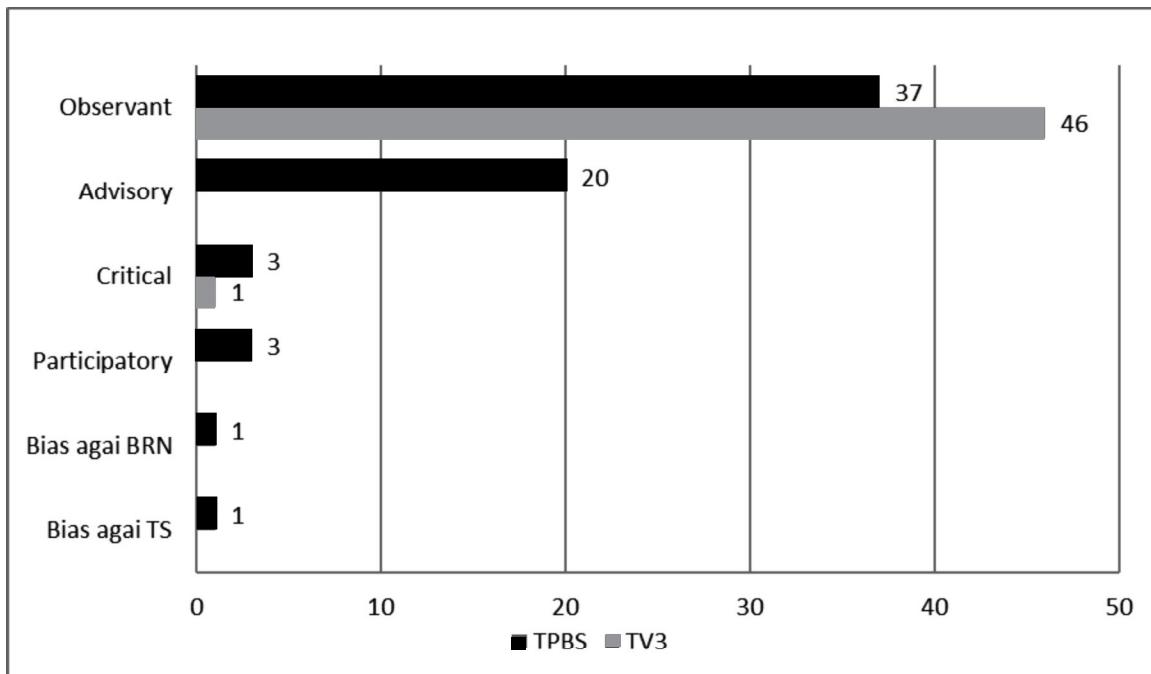
แผนภาพที่ 5 แสดงแหล่งข่าวที่ปรากฏในรายงานข่าว

1.1.5 มุมมองของเรื่องราวที่นำเสนอ การศึกษา
 มุมมองของเรื่องราวที่นำเสนอผ่านสื่อการแสวงหา
 พบว่า มีคักษณะมุมมองแบบผู้สังเกตการณ์ (Observant) 83 ครั้ง มุมมองแบบผู้ให้คำปรึกษา (Advisory) 20 ครั้ง
 มุมมองแบบวิพากษ์ (Critical) 3 ครั้ง มุมมองแบบมีส่วนร่วม (Participatory) 3 ครั้ง
 มุมมองแบบมีอคติต่อ ขบวนการบีอาร์เอ็น (Bias against BRN) 1 ครั้ง
 มุมมองแบบมีอคติต่อรัฐไทย (Bias against Thai state) 1 ครั้ง
 การศึกษาข้างพับว่า มุมมองแบบผู้สังเกตการณ์ (Observant)

ในรายการข่าวสามมิติ มีสัดส่วนที่สูงกว่ารายการที่นี่ ไทยพีบีเอส คือ (43:17) มุมมองแบบผู้ให้คำปรึกษา(Advisory) พับในรายการที่นี่ไทยพีบีเอส 20 ครั้ง มุมมองแบบวิพากษ์ รายการที่นี่ไทยพีบีเอสมีสัดส่วนที่มากกว่ารายการข่าวสามมิติคือ (3:1) ส่วนมุมมองแบบมีส่วนร่วม (Participatory) มุมมองแบบมีอคติต่อขบวนการบีอาร์เอ็น (Bias against BRN) และมุมมองแบบมีอคติต่อรัฐไทย พับเฉพาะในรายการที่นี่ไทยพีบีเอสเท่านั้น

แผนภาพที่ 6 แสดงมุมมองของเรื่องราวที่นำเสนอ

การวิจัยยังพบด้วยว่า ลักษณะของการรายงานข่าวของรายการข่าวสารมิติและรายการที่นี่ไทยพีบีเอส มีการเกาะติดข่าวการรายงานเรื่องกระบวนการสันติภาพในจำนวนวันที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม พื้นที่ข่าวของรายการที่นี่ไทยพีบีเอสมีมากกว่าโดยแบ่งออกเป็นรายการย่อยอีกหลายรายการในรูปแบบที่หลากหลาย คือ รูปแบบข่าวสารคดี เผิงข่าววิเคราะห์ข่าวและรายการทดลองที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ในขณะที่รายการข่าวสารมิติมีรูปแบบการรายงานข่าวเท่านั้น ข้อสังเกตประการหนึ่งก็คือ ไม่พบว่าทั้งสองรายการรายงานข่าวในลักษณะที่เป็นข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนเลย

ด้านมุมมองและภาษาจะพบว่า รายการข่าวสารมิติ มีการใช้ภาษาแบบการรายงานข้อเท็จจริง (Factual) ก่อนข้างมากและมีการบรรยายเชิง (Explanatory) อยู่บ้าง ขณะที่รายการที่นี่ไทยพีบีเอสเน้นไปที่การรายงานเชิง อรรถาธิบาย (Explanatory) รองลงมาคือ การรายงานข้อเท็จจริง (Factual) การวิเคราะห์ (Analysis) แบบแสดงความคิดเห็น (Expressive) และแบบวิพากษ์ (Critical) ตามลำดับ อีกทั้งนอกจากมีมุมมองการนำเสนอแบบ

ผู้สังเกตการณ์แล้ว ยังมีมุมมองเชิงการให้คำปรึกษา การวิพากษ์ การมีส่วนร่วมที่มีการแสดงออกตั้งต่อฝ่ายไทยและนิอาร์อีนอีกด้วย ในคุณลักษณะดังกล่าว จะพบว่ารูปแบบรายการของรายการที่นี่ไทยพีบีเอสนั้น นั้นเอื้อต่อการโน้มน้าวและกำหนดกรอบของบทสนทนาระบบที่ผู้ชมต้องประเดิมกระบวนการสันติภาพค่อนข้างมาก

1.2 วากกรรมในสื่อกระแสหลัก

จากการศึกษาเรื่องวากกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพพบว่า วากกรรมที่ปรากฏอยู่ร่วมกันในสื่อกระแสหลักของประเทศไทยความคิดและอุดมการณ์ชาตินิยมในการสร้างความชอบธรรมให้กับความเป็นไทยและการพึ่กันย์ผลประโยชน์ของชาติ รวมไปถึงการเข้าถึงแหล่งข่าวซึ่งเป็นฝ่ายรัฐในสัดส่วนค่อนข้างมาก ดังที่ได้อธิบายไปในตอนต้น โดยผู้วิจัยจะให้เห็นกุ่มของชุดวากกรรมที่ปรากฏอยู่ในการรายงานข่าวซึ่งมีจุดร่วมที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.2.1 วากกรรมรัฐเดี่ยวอันแน่นแฟ้นໄม่ได้

การรายงานข่าวของสื่อกระแสหลักยังคงอยู่ภายใต้ชุดความคิดหลักเรื่องรัฐเดี่ยวอันแน่นแฟ้นໄม่ได้การดำเนินการ

ทางเมืองได้ฯ ต้องไม่นำไปสู่การยกระดับฝ่ายค่อต้านรัฐ จนมีฐานะเท่าเทียมกันกับรัฐ นัยหนึ่งคือการหยั่งเชิงกระแส สังคมและรักษาระดับความเป็นพันทามติของผู้คนในสังคม ต่อการดำเนินการพูดคุยที่มีความชอบธรรมอีกด้วย ซึ่ง พวนว่ามีชุดคำต่อไปนี้คือ “การพูดคุยกายได้ก่อนรัฐธรรมนูญ”, “ไม่มีการแบ่งแยกดินแดน”, “ไม่เป็นการยกระดับของปัญหา”

1.2.2 วาทกรรมความรุนแรงไม่ลดลง

วาทกรณานี้ถูกตั้งข้อสังเกตอยู่ตลอดเวลาเหตุ ใดเมื่อมีการพูดคุยแล้วความรุนแรงและการเกิดเหตุ จึงมีเพิ่มมากขึ้น วาทกรณานี้ยังมีความหมายว่าธีการดำเนิน การพูดคุยสันติภาพสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่ รวมไปถึงมีข้อสังเกตบางประการจากเนื้อหาในรายงานข่าว สามนิติ พบว่า วาทกรณความรุนแรงไม่ลดลงเนื้อหา ข่าวกระบวนการสันติภาพจะถูกรายงานควบคู่กับข่าว ความรุนแรงในพื้นที่อยู่ด้วยเสมอ ซึ่งสามารถสะท้อน ความหมายของประเด็นความรุนแรงที่ไม่ลดลง ในชุดคำต่อไปนี้คือ “ความรุนแรงไม่ลดลง”, “ตัวจริง หรือไม่”, “บ้าร์อีนไม่จริงใจ”

วาทกรณความรุนแรงไม่ลดลงจึงเป็นวาทกรณ ที่มาควบคู่กับการที่ไม่สามารถอธิบายสาเหตุความรุนแรง ว่าเหตุใดจึงไม่ลดลงหลังจากการดำเนินการพูดคุยซึ่งจะ ถูกอ้างอิงไปถึงวาทกรณชั้ชัน ตอบ อิบ เป็นผู้นำตัว จริงหรือไม่ ซึ่งสะท้อนความหมายว่าเข้าสามารถที่จะ มีอำนาจในการบังคับบัญชาฝ่ายการทหารได้จริงและ สั่งการให้หยุดความรุนแรงได้หรือไม่

1.2.3 วาทกรรมแนวทางสันติวิธี

วาทกรณนี้คือเครื่องมือของการสร้างความชอบ ธรรมให้กับคนพูดคุยสันติภาพและยืนยันกับสาธารณะ ว่า กระบวนการดังกล่าวจะสามารถดำเนินการไปได้อย่าง ราบรื่นและไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งพบว่ามีชุดคำต่อ ไปนี้คือ “เป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้วยแนวทางสันติ”

1.2.4 วาทกรณสันติภาพต้องใช้เวลา

วาทกรณนี้เป็นเครื่องมืออีกประการในการสร้าง ความชอบธรรมในการสร้างกระบวนการพูดคุยสันติภาพ โดยเป็นกระบวนการระยะยาวที่ต้องใช้ความต่อเนื่องในการ ดำเนินการและความอดทนอย่างซึ่ง พวนว่ามีชุดคำต่อไปนี้คือ

“สันติภาพต้องใช้เวลา”, “ต้องร่วมกันประคับประคองสันติภาพ”

1.3 วาทกรรมเฉพาะของแต่ละรายการ

1.3.1 วาทกรรมเฉพาะที่พบในรายการข่าว สามนิติ การวิจัยพบว่า วาทกรรมแนวทางสันติวิธีและ วาทกรณถือผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ถูกใช้มา อย่างต่อเนื่องในห่วงต้นการการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ

ลักษณะของการรายงานข่าว การรายงานข่าว กระบวนการสันติภาพของรายการข่าวสามนิติพบว่า มีการเกาะติดการรายงานข่าวในประเด็นดังกล่าวอย่าง สม่ำเสมอ ประเด็นมีความหลากหลาย ใช้แหล่งข่าว หลายประเภทโดยให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวที่เป็นภาค ประชาชนสังคม นักวิชาการ ค่อนข้างมากมีการมองประเด็น ใหม่ๆ ที่น่าสนใจหรือสร้างความชัดเจนมากขึ้น เช่น วาทกรณปัญหาหลักคือแบ่งแยกดินแดน เป็นวาทกรณ ที่สามารถให้แข็งแกร่งของปัญหาการก่อความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนที่เคยมีประเด็นปัญหาแทรกซ้อนอื่นๆ ให้หมดไป ทั้งยังมีท่าทีของการรายงานข่าวที่ค่อนข้าง จะเห็นด้วยต่อกระบวนการสันติภาพซึ่งเป็นแนวทางสันติวิธี นอกจากนี้ยังพบว่ามีวาทกรณเลียงจากนกคุ่นน้อย/เลียง กคุ่นที่แตกต่างและวาทกรณสิทธิของชาวปาตานี/สถานะ ของนักต่อสู้ซึ่งเป็นคำต้องห้ามของสาธารณรัฐตั้งแต่ปี 1949 ขึ้นมาบนพื้นที่ของสือรสະແສທັກບ່າງຊ່ອງ 3 ได้

1.3.2 วาทกรณเฉพาะที่พบในรายการที่นี่ ไทยพีบีเอส จากการศึกษาวาทกรณที่พบในรายการข่าว ที่นี่ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส พบว่า รายการที่นี่ไทยพีบีเอสมีการเกาะติดข่าวการพูดคุย สันติภาพมาอย่างต่อเนื่องจากการศึกษาวาทกรณ ที่พบรายการข่าวที่นี่ไทยพีบีเอส พบว่ามีวาทกรณ ดังต่อไปนี้

วาทกรณเอกสารของฝ่ายการเมืองและฝ่าย การทหาร ถูกข้ามตัวตั้งแต่หัวเวลาเริ่มต้นของการ ดำเนินการพูดคุยสันติภาพที่พบความไม่ลงรอยกัน ของฝ่ายนโยบายที่กุมทิศทางความมั่นคงทั้งฝ่าย การทหารและการเมืองของวาทกรณมาเลเซียรัฐปัญหาดี/ มาเลเซียเป็นพระเอก เป็นวาทกรณที่จะท่อนทำที่ไม่ ไว้วางใจต่อประเทศเพื่อนบ้านซึ่งรับหน้าที่เป็นผู้อำนวย

ความสะดวก (Facilitator) ในการดำเนินการพูดคุยรวมถึงคลาสแคลงใจต่อผลประโยชน์ทั้งชื่นของมาเลเซีย ว่าทกรรมนี้พบมากในช่วงก่อนการดำเนินการพูดคุย ว่าทกรรมต้องไว้วางใจระหว่างกัน/ พูดคุยระหว่างกัน ด้วยความจริงใจ เป็นว่าทกรรมที่พยายามสะท้อนความหมายเพื่อที่จะโน้มน้าวว่าการแก้ปัญหาด้วยการพูดคุยก็อีก ทางออกที่ยืนอยู่บนหลักของการไม่ใช้ความรุนแรง และสันติธรรมโดยว่าทกรรมนี้พบในช่วงกลางของการพูดคุย

ว่าทกรรมบีอาร์เอ็นไม่เป็นที่น่าไว้วางใจเป็นว่าทกรรมที่สะท้อนความหมายของความเคลื่อนแคลงต่อปาร์ตี B อย่างบีอาร์เอ็น โดยจะพบว่าเป็นความต่อเนื่องจาก ว่าทกรรมมาเลเซียรู้ปัญหาดี/มาเลเซียเป็นพระเอก ซึ่งเป็นท่าที่ไม่ไว้วางใจกับมาเลเซียเช่นกัน ว่าทกรรมนี้ สะท้อนความรู้สึกที่ไม่มั่นใจและเชื่อถือของการดำเนินการพูดคุยแบบเปิด ที่ช่วงชิงความได้เปรียบ เสียเปรียบทางการทุกอย่างตลอดเวลา ว่าทกรรมนี้ จึงพบมาอย่างต่อเนื่องตลอดในกระบวนการพูดคุย

นอกจากนี้ การศึกษาขั้นพับว่าทกรรมอื่นๆ ที่นำเสนอให้ เช่น ว่าทกรรมทักษิณอยู่เบื้องหลังการพูดคุย ซึ่งสามารถ เชื่อมโยงไปถึงความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติ ที่มักถูกเสนอข้อมูลเหล่านี้ผ่านทางพระคริสต์ ว่าทกรรมสังคมร้ายดีเยี่ยง ซึ่งเป็นชุดคำหยาดที่ใช้แบบ สังคมกองโจรมาอธิบายปัญหาความรุนแรงใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าทกรรมประคับประคอง สันติภาพ/ประชาสังคมสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ ซึ่งเป็นว่าทกรรมใหม่ๆ นอกเหนือจากว่าทกรรมแบบ “สังคมร้าย” ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการร่วมกันสร้างกระบวนการสันติภาพให้เกิดขึ้น

ลักษณะของการรายงานข่าว พูดว่ามีการเกาดีการรายงานข่าวในประเด็นดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ แต่จากชุด ว่าทกรรมข้างต้นจะพบว่ามีท่าทางของการตรวจสอบลังเล ลงสัยต่อกระบวนการสันติภาพค่อนข้างมาก รวมถึงมักใช้ ภาษาในการอธิบายความด้วยศัพท์แสงทางยุทธวิธีแบบ การรายงานข่าวสังคมนอกจานีซึ่งมีรูปแบบของการรายงาน ที่ซ้อนกัน ด้วยการมองเรื่องราวที่ต่อเนื่องผ่านผู้สื่อข่าว หลายคน หลายขั้นข่าว ซึ่งทำให้มีเงื่อนที่หลากหลายกันออกไป

โดยสรุป ว่าทกรรมหลักของทั้งสองรายการยังอยู่ภายใต้อุดมการณ์แบบชาตินิยมไทย รัฐเดียวอันแบ่งแยกไม่ได้ โดยวางอยู่บนฐานคิดของการรักษาผลประโยชน์ของชาติ แต่มีระดับความเข้มข้นแตกต่างกันออกไป โดยพบว่ารายการทั่วสามมิติอยู่บนสถานีแบบประชาธิรัฐนกว้างกว้างกว่า จึงมีลักษณะที่ผ่อนปรนไปตามความต้องการของกระแสสังคมในพื้นที่ซึ่งถือเป็น “กลุ่มผู้ชุมนุม” และ “ลูกค้า” กลุ่มใหม่ ในขณะที่รายการที่นี่ “ไทยพีบีเอส” มีท่าที่ของการเป็นผู้ตรวจสอบและมีความเป็นชาตินิยมมากกว่า

ข้อสังเกตที่สำคัญในการรายงานข่าวของสื่อกระแสหลักคือ ทั้งสองรายการในฐานะสื่อมวลชนและแหล่งข่าวซึ่งเป็น “ผู้ส่งสาร” พยายามที่จะควบคุมว่าทกรรม “การแบ่งแยกดินแดน” มากที่สุด โดยพยายามช่วงชิงความหมายให้มีความชอบธรรมในการดำเนินการพูดคุยให้มากที่สุด ประกอบด้วยการสื่อสารสู่สาธารณะ “ไม่ให้ตกไปสู่ว่าทกรรมแบ่งแยกดินแดน เพราจะส่งผลด้านลบต่อการพูดคุยและกระบวนการทั้งหมดอาจล้มเหลว” ได้ในกรณี เช่นนี้ ผู้วิจัยพบว่า “การสื่อสาร” มีความสำคัญต่อกระบวนการสันติภาพ เพราะสามารถเข้ามายกเว้น ความหมายและทิศทางของความเห็นทั้งของผู้คน ในสังคมได้

2. สื่อของกลุ่มผู้หันต่างจากรัฐ

ในส่วนนี้ เป็นการศึกษาว่าทกรรมของสื่อฝ่ายผู้ที่เห็นต่างจากรัฐ ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาจากเว็บไซต์ของ “องค์กรปลดปล่อยสหปัตตาň” (PULO) เว็บไซต์ Ambranews ซึ่งเป็นพื้นที่ของการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐไทย อย่างเพื่อร้อน และจากกลุ่มปัญญาโดยตัวแทนจากขบวนการบีอาร์เอ็น

2.1 ว่าทกรรมของ Puloinfo.org

เว็บไซต์ที่ถือว่าได้เป็นกระบวนการสื่อสารที่สำคัญของ “องค์กรปลดปล่อยสหปัตตาň” หรือ Patani United Liberation Organization (PULO) คือ เว็บไซต์ Puloinfo.org ซึ่งสื่อสาร helyakภาษาทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย มาเลย์ และ อักษรอาวี่ การศึกษาพบว่า 鄱โลแสดงท่าที่ต่อกระบวนการก

สันติภาพผ่านแคลงการณ์ที่ออกมารังสรรค์การลงนามครั้งแรกในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 โดยเนื้อหาในแคลงการณ์มีท่าทีเห็นด้วยต่อการลงนามสันติภาพในครั้งนี้ การวิจัยพบว่า กลุ่ม PULO แสดงท่าทีออกมามาก 3 ช่วง เท่านั้น คือ 1) ตั้งแต่วันลงนามเพื่อพูดคุยสันติภาพในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 2) ก่อนการพูดคุยครั้งแรก 1 วัน ในวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2556 และ 3) ก่อนการพูดคุยครั้งที่ 3 ในวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2556 ก่อนการพูดคุยหนึ่งสัปดาห์

การศึกษาพบว่า มีว่าทกรรมที่ปรากฏบนเว็บไซต์ Puloinfo.org ดังนี้

2.1.1 ว่าทกรรมการพูดคุยก็อวีชีการแก้ปัญหาอย่างสันติ ทำทีของ Pulo.info ต่อการพูดคุยสันติภาพเป็นไปในทางบวก มีท่าทีที่เห็นด้วยต่อการพูดคุยสันติภาพ โดยเน้นไปที่การสื่อสารต่อรัฐไทยและมาเลเซียให้ดำเนินการในครั้งนี้ให้ลุล่วง ท่วงท่านของของการนำเสนอเป็นใช้รูปแบบแคลงการณ์และไม่มีการระบุชื่อผู้เขียน โดยแคลงการณ์ ครั้งที่ 1 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ในวันลงนามข้อตกลงทั่วไป มีว่าทกรรมที่นำเสนอใจดังนี้ “ยินดีต่อการตัดสินใจของรัฐบาลราชอาณาจักรไทยที่ขอให้มาเลเซียอำนวยความสะดวกในการเจราเพื่อยุดความขัดแย้งในเขตบีครองของไทย”, “การรับฟังข้อเสนอต่างๆ ในความพยายามเพื่อยุติความรุนแรงและยุติความขัดแย้งอย่างสันติ”

2.1.2 ว่าทกรรมสิทธิ์ในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง (self-determination)

ในห้วงเวลา ก่อนที่ Puloinfo จะออกข้ออ้างนี้ในเว็บไซต์นี้ มีข่าวการติดป้ายปริมาณาเย็นเป็นภาษา马拉雅ด้วยอักษรรูมีในหลายพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพว่า สันติภาพที่เท็จจริงนั้นต้องมาจาก การยอมรับความเป็นเจ้าของของชาว马拉雅ป่าตานี รวมถึงสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง (self-determination) โดยได้พยาบาลปฏิเสธว่า พูโลไม่มีส่วนในการแขวนป้ายผ้าดังกล่าวแต่อย่างใด

การศึกษาพบว่า ว่าทกรรมหลักของพูโลมีทิศทางที่ “เห็นด้วย” กับการพูดคุยสันติภาพแต่เนื้อหากลับเกี่ยวโยงกับการช่วงชิงการนำเสนอภาษาในกลุ่มนวนการกันเองเพื่อ

พยายามที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพูดคุยสันติภาพครั้งนี้ โดยพยาบาลยึดหลักแนวทางสันติภาพซึ่งสอดคล้องกับจุดยืนทางนโยบายและความตั้งใจของการเคลื่อนไหวของพูโลเอง คือ แนวทางการต่างประเทศและสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ การศึกษานี้เห็นด้วยในแคลงการณ์ครั้งที่สามขึ้นพับความพยายามนำเสนอว่าทกรรมของประชาชนในพื้นที่จะต้องมี “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” (self-determination) ข้อสังเกตประการหนึ่งคือที่ของขบวนการพูโลคือ ขบวนการมีท่าทีต่อกระบวนการสันติภาพที่ไม่ขัดเจนนักและเปลี่ยนไปตามสถานการณ์อยู่เสมอ ทั้งนี้อาจมีผลมาจากการที่สมาชิกส่วนใหญ่มีบทบาทหน้าที่ในฝ่ายการเมืองและการต่างประเทศที่พูโลดำเนินการเคลื่อนไหวต่อเนื่องเสมอมา รวมถึงความแตกแยกของกลุ่มพูโลซึ่งมีด้วยกันหลายกลุ่ม อีกทั้งยังตอบโต้ท่าทีของกลุ่มนือรัฐอิเหน่านี้โดยนายอัลลัน ตอยบอีกด้วยการนำเสนอว่าทกรรม เช่นนี้สะท้อนนัยยะของการอภากเส้ามีส่วนในตัวการพูดคุยสันติภาพที่ก้าวล้มเบอร์

2.2 ว่าทกรรมของ “อัมบรานิวส์” Ambranews

ในห้วงเวลาของการพูดคุยสันติภาพ พ.ศ. 2556 นั้น เว็บไซต์ Ambranews ถือได้ว่าเป็นพื้นที่แคลงบทบาทของบรรดาตัวแทน (proxy) ที่มีอิทธิพลมากที่สุดในบรรดาผู้ที่แสดงความคิดเห็นต่างจากรัฐ โดยเมื่อพิจารณาภาษาและเนื้อหาที่พากษาไว้พบว่า พากษาเมื่อท่าทีวิพากษ์วิจารณ์แนวทางและนโยบายของรัฐต่อการดำเนินการพูดคุยสันติภาพอย่างเข้มข้น ทั้งยังประณามการใช้ความรุนแรงของรัฐ แก่บ่าไว้ฝ่ายตรงกันข้ามกับรัฐ เว็บไซต์นี้ยังเคยได้รับการตั้งปีกไปหลัง 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 แต่ก็กลับมาเผยแพร่อีกครั้งในเดือนเมษายนปีเดียวกัน

Ambranews มีข้ออ้างค่อนมากในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 คือ 9 บทความ แต่ในเดือนพฤษภาคม กลับมีเพียง 2 บทความ และมีบทความเพียงชิ้นเดียวในเดือนมิถุนายน เนื้อหาของ Ambranews มีท่าทีไม่เห็นด้วยและไม่เชื่อมั่นกับกระบวนการสันติภาพ ทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ที่ฝ่ายรัฐไทยและตัวแทนของฝ่าย BRN อีกด้วย ว่าทกรรมที่พำนักใน การนำเสนอของเว็บไซต์คือ ว่าทกรรม “ลัคจู เจรจาสันติภาพ”, “ไม่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบเรจา

ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย” และ วากกรรม “ไม่เข้มั่นการดำเนินการพูดคุยโดยรัฐบาลไทย” ปรากฏกรณีสະท้อนให้เห็นว่า หากเป็นไปได้ต้นเรื่องเป็นตัวแทนของกลุ่มความคิดเห็นของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐไทยจริงก็หมายความว่า พากษาไม่เห็นด้วยต่อการขยอนที่จะดำเนินการพูดคุยสันติภาพกับรัฐไทยรวมถึงไม่มีความเชื่อมั่นว่ารัฐไทยจะมีความจริงใจต่อการที่จะผลักดันให้การดำเนินการพูดคุยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

2.3 วากกรรมของ บีอาร์เอ็น

เป็นการยกที่สุดในการที่จะทำความเข้าใจองค์กรให้ดีที่สุดลับมาอย่างยาวนานไม่เคยปรากฏตัวและสื่อสารกับสาธารณะอย่างเป็นทางการ แม้การประชุมตัวของนายสัชชัน ตอบในวันที่มีการลงนามกันระหว่างรัฐบาลไทยกับบีอาร์เอ็นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 นายสัชชัน ตอบว่าไม่ได้ให้สื่อสัมภาษณ์พิเศษแต่อย่างใด จนกระทั่งวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2556 ก่อนจะมีการดำเนินการพูดคุยเป็นครั้งที่ 2 เพียง 3 วัน บีอาร์เอ็นจึงได้สื่อสารกับสาธารณะโดยมีแถลงการณ์เป็นครั้งแรกผ่านยูทูปและไม่มีการแจ้งต่อสื่อข่าวความสะท้วงหรือฝ่ายไทยล่วงหน้า นายสัชชันกล่าวถึงวัตถุประสงค์การสร้างแนวร่วมปฏิริวัติแห่งชาติความล้ายาปานี เพื่อสร้าง “อุழนห์” หรือประชาชาติที่มีความแข็งแกร่งที่ร่วมอาสาผูกันทุกเชื้อชาติ ไว้ในแผ่นดินปานามีที่ต้องต่อสู้เพื่อให้ได้อิสรภาพและความยุติธรรมสูงสุด โดยได้ดำเนินการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวอย่างต่อเนื่องถึง 4 คลิปด้วยกันการสื่อสารบีอาร์เอ็นที่ดูแข็งกร้าวนั้น สามารถเรียกแรงสนับสนุนจากฝ่ายปฏิริวัติการได้มากทั้งขั้นเป็นการเป็นการสื่อสารเพื่อรักษาและคงสภาพการนำเสนอในฝ่ายปฏิริวัติการและมวลชนเอาไว้ ผลการวิจัยพบว่าทั้งนี้ที่ใช้ผ่านคลิปวิดีโอและกรณีของแกนนำบีอาร์เอ็น ดังต่อไปนี้

2.3.1 ขบวนการชาตินิยมล้ายาปานีในฐานะนักต่อสู้เพื่อปลดออกตนเองจากเจ้าอาณาจักร เห็นได้จากคลิปที่ 1 ซึ่งเป็นการสื่อสารอย่างเปิดเผยสู่สาธารณะครั้งแรกของบีอาร์เอ็นเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2556 โดยอุสตาซอัชชันและนายอันดูลการิม การศึกษาจะพนการใช้วากกรรมผ่านชุดคำดังต่อไปนี้ “นักสู้เพื่อประชาชนปานามี” “เพื่อ

เป็นแนวร่วมแห่งชาติความล้ายาปานี” “เพื่อความล้ายาปานีอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” “ความล้ายาปานีอุழนห์ (ประชาชาติ) ที่สามัคคีและแข็งแกร่ง” “นักต่ออาณาจักร สยาม” “นักต่อสู้ปานามี” “แนวร่วมปฏิริวัติแห่งชาติปานามี”

2.3.2 วากกรรมการเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิในกำกับดูแลกระบวนการของตนเอง จากการอ่านแหล่งข้อมูลนี้ จากการดำเนินการพูดคุยสันติภาพกับรัฐไทย รวมถึงความเชื่อมั่นว่ารัฐไทยจะมีความจริงใจต่อการผลักดันให้การดำเนินการพูดคุยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ดังนั้น บีอาร์เอ็นจึงได้กูอูบินาข่าวความเชื่อมั่นว่าความขัดแย้งที่ดำเนินมาหนึ่น นุ่ลเหตุหนึ่งมาจากสิทธิความเป็นเจ้าของของความล้ายาปานีอุழนห์ ภูมิศาสตร์ ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนและการกำหนดเขตดินแดนที่ต้องห้ามที่ในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษาและสังคมวัฒนธรรม การวิจัยพนชุดคำที่แสดงถึงวากกรรม การเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิในการกำหนดเขตดินแดนดังนี้ “พิทักษ์สิทธิความล้ายาปานี” “ความขัดแย้งเกิดขึ้นจากสิทธิของความล้ายาปานามี” “กระบวนการสันติภาพควรเป็นวาระแห่งชาติไม่ใช่เครื่องมือเพื่อล้างบาปหรือความโลภของคนใดคนหนึ่ง”

จากการสื่อสารผ่านยูทูปของบีอาร์เอ็นซึ่งถือเป็นครั้งแรกของการประชุมตัวผ่านสาธารณะขององค์กรต่อต้านรัฐได้ดิน แถลงการณ์จำนวน 4 ครั้ง โดยว่ามีวากกรรมที่ปรากฏอยู่ในแถลงการณ์ 2 แบบคือ

1. วากกรรมของนักต่อสู้เพื่อปลดออกตนเองจากเจ้าอาณาจักร

2. วากกรรมการเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิในการกำหนดเขตดินแดนของตนเอง

ผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่สำคัญคือ ท่าทีแข็งกร้าวและวากกรรมแบบยุคอาณาจักร นัยหนึ่งคือการแสดงจุดยืนและอุดมการณ์หลักอันสำคัญของขบวนการต่อต้านรัฐที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน รวมถึงการกล่าวถึงสิทธิในการกำหนดเขตดินแดนของตนเองในฐานะเจ้าของดินแดน คือการรักษาความชอบธรรมของขบวนการเอาไว้ ซึ่งมีผลต่อการสื่อสารไปสู่กลุ่มการทหารที่ปฏิริวัติการ เป็นเชลล์ย้อยๆ ถึงจุดยืนที่มั่นคงของขบวนการเพื่อรักษาการนำเอาไว้ แม้กระนั้น ท่าทีของบีอาร์เอ็นก็มีได้มี

การคัดค้านหรือการปฏิเสธการพูดคุยสันติภาพ นัยหนึ่ง ยังได้เรียกร้องและพยายามข้ามถึงการมีเสถียรภาพและความชัดเจนในการดำเนินการพูดคุยสันติภาพให้ข้างค้านนิยมต่อไป โดยว่าทกรรมที่ระบุว่าไม่ได้ต้องการแบ่งแยกดินแดนและเคลื่อนไหวภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ

3. สื่อภาคพื้นเมือง/ ประชาสังคม

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาเนื้อหาของการสื่อสารเรื่องกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ของสื่อภาคประชาสังคม (Civil media) เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบและทำที่จากภาคประชาสังคมที่มีต่อกระบวนการสันติภาพผ่านพื้นที่เว็บบล็อก (weblog) ในเว็บไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (www.deepsouthwatch.org) เนื้อจากพื้นที่ในเว็บบล็อกถือเป็น “ชุมชน” หนึ่งในพื้นที่ออนไลน์ที่แยกออกจากอ่าย่างเป็นอิสระจากส่วนพื้นที่หลักซึ่งเป็นพื้นที่ของเนื้อหา “บทวิเคราะห์” โดยพื้นที่ของเว็บบล็อกนี้ ผู้เขียนบล็อกสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ (Subjectivity) ได้อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยรวมถึงการอออกแฉลงกรณ์หรืออื่นๆ ที่สามารถกระทำได้อย่างยืดหยุ่น อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานะของการถกเถียงที่คึกคักและน่าจับตามองที่สุดในห่วงเวลาของการกระบวนการสันติภาพดำเนินไปหลังจากการลงนามเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา จากการศึกษานี้ข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. ในห่วงเวลาดังกล่าวปรากฏจำนวนบล็อกเกอร์หน้าใหม่ที่มีพั่นมากขึ้นถึง 37 คน มีผลงานเขียนที่เผยแพร่มากถึง 106 ชิ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ในพื้นที่ของเว็บบล็อกของเว็บไซต์ www.deepsouthwatch.org นับเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนความตื่นตัวต่อการแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพในครั้งนี้

2. บล็อกเกอร์จำนวนมากหลายในสาขาอาชีพ หลากหลายกลุ่มกิจกรรมที่ทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เว็บบล็อกเป็นชุมชนของการถกเถียงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสันติภาพในภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีแรงบันดาลใจมาจากการตีความและขยายผล ถกเถียง และโต้แย้ง รวมถึงการให้ความรู้เชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะชุดความรู้และข้อมูลทางเทคนิคในเรื่องกระบวนการสันติภาพ

4. ผู้จัดป้ายไม่พบชุดความรู้ที่ແຄเปลี่ยนกันและบรรยายกาศ เช่นนี้ในบรรดาสื่อกระแสหลัก

3.1 เนื้อหาของเว็บบล็อกการวิเคราะห์เนื้อหาของเว็บบล็อก พบว่าลักษณะของเนื้อหาสามารถแบ่งประเภทเป็นรุ่นประเภทคือ

1. ทำที่เห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ

2. ทำที่ไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพ

3. แฉลงกรณ์ที่มีต่อกระบวนการสันติภาพ

4. ความเห็นในลักษณะผู้สังเกตการณ์และซึ้งชื่อเสียงแนะนำและ

5. วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ทำที่เห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ

มีบล็อกเกอร์ที่มีข้อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพจำนวน 15 ราย(องค์กร) ซึ่งใช้พื้นที่เว็บบล็อกในเว็บไซต์ www.deepsouthwatch.org ในการแสดงความคิดเห็นและทำที่ที่ทำที่เห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ

3.1.2 ทำที่ไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพ

มีบล็อกเกอร์ที่มีข้อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์ ต่อกระบวนการสันติภาพจำนวน 4 คน(องค์กร) ซึ่งใช้พื้นที่เว็บบล็อกในเว็บไซต์ www.deepsouthwatch.org ในการแสดงความคิดเห็นที่เกลือบแคลงใจต่อต่อการดำเนินการกระบวนการสันติภาพ

3.1.3 แฉลงกรณ์ที่มีต่อกระบวนการสันติภาพ

มีบล็อกเกอร์ที่มีข้อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพจำนวน 6 ราย (องค์กร) โดยพบว่ามีแฉลงกรณ์ในลักษณะที่เป็นการสนับสนุนกระบวนการสันติภาพซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏในเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงหลังการดำเนินการลงนามพูดคุยสันติภาพ การศึกษาพบว่าลักษณะของแฉลงกรณ์ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่เนื้อหาเน้นไปที่การเรียกร้องภาคประชาสังคมเข้าไปในส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพในครั้งนี้และเมื่อมี

เหตุการณ์ความรุนแรงในช่วงที่กระบวนการสันติภาพยังได้ดำเนินอยู่ต่อ ก็จะมีการออกแฉล่งการณ์จากกลุ่มดังกล่าวเพื่อประปามการใช้ความรุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์ พลเรือน ศตรีและเด็กหรือเป้าหมายอ่อนแอ (Soft target) รวมถึงบทบาทของครือข่ายผู้หญิงจากภาคประชาชนสังคมที่จะมีบทบาทในกระบวนการสันติภาพนี้ได้อย่างไร

3.1.4 ความเห็นในลักษณะผู้สังเกตการณ์และข้อเสนอแนะ

มีบล็อกเกอร์ที่มีข้อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพในลักษณะผู้สังเกตการณ์ และข้อเสนอแนะ จำนวน 6 ราย (องค์กร) ซึ่งใช้พื้นที่เว็บล็อกในเว็บไซต์ www.deepsouthwatch.org ในการแสดงความคิดความเห็นอย่างหลากหลาย ในส่วนนี้พบว่าบล็อกเกอร์เป็นกลุ่มของสื่อมวลชนที่สนใจกระบวนการสันติภาพและความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมถึงนักวิชาการด้านสันติวิธีบางส่วน โดยพยายามที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ว่าเป็นไปอย่างไร ทั้งยังพบว่าเป็นประเด็นที่ไม่ค่อยมีการอภิปรายอย่างกว้างหรือกล่าวถึงโดยละเอียดในพื้นที่สื่อกระแสหลัก

3.1.5 วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ

ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในห้วงเวลาหนึ่งก็คือ มีบล็อกเกอร์กลุ่มนหนึ่งเขียนงานว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสารและกระบวนการวารสารศาสตร์เพื่อสันติภาพอยู่ด้วย ซึ่งไม่เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นมาก่อน ในห้วงของการเกิดขึ้นของกระบวนการสันติภาพ ซึ่งอาจเป็นการสะท้อนถึงความต้องการแสดงความคิดความเห็นต่อการทำงานของสื่อกระแสหลักต่อการรายงานข่าวในกระบวนการสันติภาพ โดยมีบล็อกเกอร์ที่มีข้อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อสื่อที่มีบทบาทในการสันติภาพจำนวน 4 คน (องค์กร) มีงานเขียนแสดงทั้งหมดจำนวน 6 ชิ้น

3.2 วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพ/สื่อพลดเมืองจากศึกษาสื่อภาคประชาชน/สื่อพลดเมือง

พบว่าทั้งที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่เว็บล็อกของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ดังนี้

3.2.1 วิพากษ์วิจารณ์ – สันติวิธี

การศึกษาพบว่า เว็บบล็อกเป็นพื้นที่ของผู้ที่ไม่เห็นด้วยต่อการใช้ความรุนแรงเข้ามาแสดงข้อเขียน ข้อคิดเห็น ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสังคมวิทยา ภาษา แนวคิดคนใน กระบวนการสันติภาพและแสดงจุดยืนของตนเองแนวทางสันติวิธี ทั้งยังเป็นพื้นที่ของการแสดงแฉล่งการณ์ประปามการใช้ความรุนแรง ในระหว่างที่กระบวนการสันติภาพกำลังดำเนินไปเพื่อผลักดันวิธีการแก้ปัญหาแบบที่ “ไม่ผ่า” ให้บรรลุผลลัพธ์ด้วย

3.2.2 วิพากษ์วิจารณ์พื้นที่กลาง

เว็บบล็อกนี้กล้ายเป็นพื้นที่ของการถกเถียงกันอย่างเสรีและมีสีสัน ด้วยภาษาที่หลากหลาย คือ ภาษาไทยภาษาอังกฤษ และมลายูกลาง 功用การประทัศน์ของความคิดที่มีเหตุผลดังกรณีตัวอย่างที่บล็อกเกอร์ชื่อ New Patani Order หรือ ดร. รุษำนัดอิลยาส หลุยส์ปรัง เสนอข้อเขียนชื่อ “ปฏิรูป นิอาร์เอ็น” ขณะที่บล็อกเกอร์ชื่อ Kajian Budaya Rakyat หรือบัลลทิด ไกรวิจิตร นักวิชาการนานาชาติวิทยาเขียนเรื่อง บทสรุป “ปฏิรูป นิอาร์เอ็น” เพื่อโต้แย้งข้อเขียนบล็อกเกอร์คนดังกล่าว ด้วยท่าทีอย่างเป็นวิชาการ รวมการถกเถียงว่าด้วย “การทบทวนการเจราฯ” ของ ปกรณ์ พึงเนตร บรรณาธิการ โต๊ะข่าวภาคใต้สถาบันข่าวอิศรา กับรองผู้อุปนายก ปันจาร์ บรรณาธิการ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

3.2.3 วิพากษ์วิจารณ์ประคับประคองสันติภาพ

การศึกษาพบว่า บทบาทของพื้นที่ดังกล่าว เป็นส่วนของผู้ที่ต้องการเห็นกระบวนการสันติภาพให้ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องหรือเป็น “ตาข่ายนิรภัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ” (Safety net) ของภาคประชาชนสังคม การนำเสนอ “แผนที่สันติภาพ” (Roadmap) ของภาคประชาชนสังคม รายงานการเคลื่อนไหวของผู้นำชุมชน กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ต่อกระบวนการสันติภาพ ซึ่งผู้คนเหล่านี้ตั้งตัวและอย่างแสดงบทบาทของตนเองต่อการพูดคุยสันติภาพในครั้งนี้อีกด้วย วิพากษ์วิจารณ์ที่ปรากฏในพื้นที่เว็บบล็อกของศูนย์เฝ้า

ระหว่างสถานการณ์ภาคใต้ จึงพัฒนาทักรรม.“สันติภาพ” และ “สันติวิธี” ยังคงเป็นพื้นที่ของว่าทักรรมหลักก็ที่ต้องการ “ประคับประคองกระบวนการสันติภาพ” ให้ดำเนินต่อไปได้ และว่าทักรรม.“พื้นที่กลาง” ทางความคิดที่ต้องการพัฒนาความคิดที่แตกต่างกัน ที่มีการประท้วงช่วงซึ่งความหมายในพื้นที่ดังกล่าวกันอยู่ตลอดเวลา

3.3 แนวโน้มการสื่อสารจากการวิเคราะห์เว็บบล็อก

จากการวิเคราะห์พื้นที่ในเว็บล็อกของเว็บไซต์สูญเสียฯ ระบุว่าสถานการณ์ภาคใต้ www.deepsouth-watch.org การศึกษาพัฒนาใหม่ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

3.3.1 พบการถกเถียงที่ดึงตัวแสดง (Actor)

จากสื่อกระแสหลักซึ่งดูห่างไกลจากพื้นที่ความขัดแย้งอย่างมากให้เข้ามามีส่วนร่วมในการถกเถียง ซึ่งเป็นตัวชี้รวมที่สำคัญระหว่างพื้นที่กับส่วนกลาง

3.3.2 เว็บบล็อกໄດ້ກາລຍເປັນພື້ນທີ່ຂອງກາ

ประเมินและต่อต้านการใช้ความรุนแรงผ่านแผลงการณ์ ในระหว่างที่กระบวนการสันติภาพกำลังดำเนินอยู่

3.3.3 นักวิชาการและผู้สนใจด้านสื่อเรียนออกแบบ
วิพากษ์วิจารณ์ต่อบทบาทและการทำงานของสื่อกระแส
หลักต่อกระบวนการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น

3.3.4 การเกิดขึ้นของนักแปลอิสระ เช่น สาระชินทาวรี และอาวันบุ๊ค ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้โลกน้ำลายให้กับสังคมไทยอย่างมาก บทบาทการอาสาของพวกรเข้าทำหน้าที่เป็น “สะพาน” เชื่อมคนสองวัฒนธรรมให้ได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านเครื่องมือของภาษา

3.3.5 การเกิดขึ้นของนักแปลอิสระยังสร้างผลสะเทือนต่อการสื่อสารของสื่อมวลชนกระแสหลักจากแต่เดิมที่พื้นที่มีแต่แหล่งข่าว (Source) ด้านความมั่นคงซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าและไม่มีปัญหาด้านภาษา เพราะก่อนหน้าที่จะมีผู้แปลอิสระ เมื่อสื่อมวลชนพบปะกัน หรือเอกสารภาษาไม้ยานักใช้การแปลและตีความตามเจ้าหน้าที่ความมั่นคง หรือไม่ก็หลักเลี่ยงที่จะนำเสนอมันไปเสีย การมีนักแปลอิสระจึงปิดจุดอ่อนประการนี้ออกไปทำให้สังคมสามารถรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องมากขึ้น

3.3.6 พื้นที่ของการเสวนาก่อนย่างไม่เป็นทางการนี้ ถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมในการเต็รีบym

ความพร้อมในการยอมรับความแตกต่างทางความคิด อุดมการณ์ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการสร้าง “โครงข่ายนิรภัยเพื่อประกัน ประคองกระบวนการสันติภาพ” (Safety Net) ให้ดำเนินต่อไปได้

3.3.7 เป็นจุดเริ่มของการสร้าง “พื้นที่ร่วม”

(Common Space) ในกระบวนการสันติภาพผ่านพื้นที่ออนไลน์ที่ดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เข้ามา มีส่วนร่วมทั้งด้านทรัพยากร สถานะแวดล้อม กัน ใน พื้นที่เดียวกัน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมตัว แสดงทุกฝ่ายทั้งผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทาง นโยบาย (Track I) ภาคประชาสังคม (Track II) และ ประชาชนทั่วไปจากพื้นที่ชุมชนชั้นราบที่อยู่ (Track III)

3.3.8 ในพื้นที่avanaugh พบร่วมกับส่วนใหญ่ตัวแสดง

ยังเป็นผู้คนในภาคประชาสังคม (Track II) ซึ่งมีทั้งนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคมแต่ก็ยังต้องการผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางนโยบาย (Track I) และประชาชนทั่วไปจากชุมชนชั้นราษฎร์ (Track III) เข้ามาร่วมงาน多万元เพิ่มมากยิ่งขึ้น

3.3.9 การมีพื้นที่เปิดทำให้ความหวาดระแวง

ในพื้นที่ลดลง ผู้คนสามารถพูดคุยบางประเด็นกันได้อย่างธรรมชาติ เว็บบล็อกนี้จึงกลายเป็นสถานที่ของพื้นที่ของความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่สื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อจำกัดและไม่สามารถทำได้

อกิจประหาร

การศึกษาเรื่อง “วิถีกรรมสืบมวลดชนในกระบวนการ
สันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556” พบว่า กลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นสื่อกระแสหลักคือช่อง 3 และไทยพีบีเอส
พยายามที่จะกุมทิศทางข่าวสารให้กระบวนการพูดคุย
สันติภาพดำเนินไปได้ โดยส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่การสื่อสาร
จากภาครัฐ เนื่องจากองค์กรเหล่านี้สามารถที่จะเข้าถึง
แหล่งข่าวและแหล่งข้อมูลได้ง่ายกว่าฝ่ายนิติการอิสานที่ยังไม่
ให้สื่อมวลชนไทยเข้าถึง พื้นที่ข่าวที่มีสื่อกระแสหลัก
จะมีท่าทีตรวจสอบหรือลังเลต่อกระบวนการสันติภาพ
แต่เนื้อหาและทิศทางของข่าวสารก็ยังมีท่าทีการรักษา
ผลประโยชน์ของรัฐ ทั้งขั้นมีความอ่อนไหวต่อวิถีกรรมสืบ

“แบ่งแยกดินแดน” มากเป็นพิเศษ การศึกษาพบว่า ใน การนำเสนองานเดินที่ความเกี่ยวกับการแบ่งแยกดิน แดนและการยกระดับสถานภาพของผู้ที่คิดเห็นต่างจาก รัฐนั้น สื่อกระแสหลักไม่สามารถที่จะเสนอทางเลือก (options) อื่นๆ ได้มากกว่านี้ เช่น เขตปกครองพิเศษ เขตปกครองตนเอง หรือการประปาสหกรณ์ ซึ่งสะท้อน การมองแนวवातกรรมชาตินิยมแบบรัฐเดียวรวมศูนย์ ที่ยังทรงพลังในการกำหนดกรอบการนำเสนอ โดยมีข้อสังเกต จากการหยิบยกว่าทกรรมที่ “อ้างความชอบธรรมจากการ พุดคุยกาย” ให้กรอบของรัฐธรรมนูญนี้องจากมีความชอบธรรม ปลดปล่อย และไม่ขัดต่อกฎหมายสูงสุดแห่งรัฐอยู่เสมอ

ในขณะที่สื่อของฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐซึ่งเป็น พื้นที่สะท้อนความคิดเห็นของ “คนใน” ที่คิดเห็นต่างจาก รัฐ พบว่า เป็นพื้นที่แสดงจุดยืนและประโยชน์ของแต่ละ ฝ่าย เช่น เว็บไซต์พูลอินโฟ (Puloinfo) ทำหน้าที่เป็น กระบวนการสื่อของบุ่วนการพูดโภ โดยแสดงความต้องการ ของกลุ่มคนที่จะเข้าร่วมการพูดคุยในครั้งนี้ด้วยเพื่อเป็น เวทีผลักดันวาระของตนเอง การศึกษาจึงพบว่าทกรรม “การเข้าร่วมพูดคุยกับการแก้ปัญหาตามแนวทางสันติ” และว่าทกรรม “สิทธิในการกำหนดดินแดนของ ตนเอง” (self-determination) ขณะที่เว็บไซต์อัมบรานิวส์ (Ambranews) เป็นพื้นที่ของการวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการ การพูดคุยสันติภาพ ทั้งยังไม่เห็นกับฝ่ายผู้นำบีอาร์เอ็นและ ฝ่ายรัฐไทย ด้วยการอ้างความชอบธรรมของประชาชน ในพื้นที่ที่จะต้องตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าที่จะเป็น “ผลกระทบเจรจา” อย่างไรก็ตาม บีอาร์เอ็นซึ่งก่อตั้งหน้านี้ ไม่เคยใช้สื่อใดๆ เลยในการขับเคลื่อนวาระของตน ก็เลือกที่จะใช้สื่อใหม่ (New Media) อย่างยุทธที่สามารถใช้ คลิปวิดีโอเพื่อเผยแพร่องค์ความออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว การที่ บีอาร์เอ็นเรียนรู้ที่จะสื่อสารในครั้งนี้ทำให้กลุ่มนี้กลับเป็น ผู้ได้เปรียบและรุกในทางการเมืองในการขึ้นชื่อเสนอต่อรัฐ ไทย นอกเหนือ การที่บีอาร์เอ็นสื่อสารด้วยท่วงทำนองที่ แข็งกร้าว อาจเป็นการสื่อสารไปสู่สามาชิกระดับภูมิภาค การในพื้นที่อีกด้วยดังนั้น จึงหยิบยกว่าทกรรม “ชาตินิยม น้ำเสียง” ในฐานะ “ผู้ปลดแอกจากอาณานิคมสยาม” และ การอ้างในฐานะตนเป็นตัวแทนของ “ประชาชนดีปตานี”

ซึ่งรวมเอาทุกกลุ่มชาติพันธุ์เอาไว้ด้วย ด้วยการอ้างสิทธิ ของการเป็น “เจ้าของดินแดน” และ “สิทธิในการกำหนด ชะตากรรมของดินแดน” ในกรณีนี้บีอาร์เอ็นจึงมีท่าที่ในการ สื่อสารและเนื้อหาสารที่แตกต่างจากฝ่ายรัฐอย่างสุดขั้ว ทั้งยังมีถ粟ีของการช่วงชิงความหมายและซิงไห้วงพิริน การศึกษาจึงพบว่า จุดร่วมที่ฝ่ายเห็นต่างจากรัฐเหล่านี้พอก จะมีอยู่บ้าง คือ ข้อเสนอ 5 ข้อของบีอาร์เอ็นนี้ยังคงอยู่ ภายใต้กรอบแห่งรัฐธรรมนูญไทย ซึ่งผู้อ่านต้องตีความ อย่างลึกซึ้งและละเอียดเพื่อให้เห็นจุดร่วมนี้ แต่กระบวนการ ทางสาธารณะทั่วไปอ่านเนื้อหาการสื่อสารจากบีอาร์เอ็น ก็อาจเข้าใจและตีความเองอย่างง่ายๆ ว่า สันติภาพครั้งนี้ ถือแนวที่จะ “ล่ม” ดังนั้น การตีความท่าที่ทางการเมือง ของบีอาร์เอ็นในระดับความหมายแห่ง (Connotative) นั้น ยังมีความท้าทายอยู่มากเนื่องจากเนื้อหาสารยังไม่สื่ออย่าง ชัดเจนว่าพวกเขายังผลทางการเมืองอย่างไรและข้อเรียกร้อง ของพวกเขาก็ “แข็งกร้าว” ดังท่าที่ได้สื่อสารออกมารึเปล่า

กรณีการสื่อสารในพื้นที่สาธารณะของกลุ่มภาค ประชาชนสังคม พบความดื่นด้นอย่างยิ่งของประชาชนที่ สนใจในปัญหาภาคใต้และกระบวนการสันติภาพ กระบวนการ เช่นนี้ก่อให้เกิดกลุ่มบล็อกเกอร์(Blogger) หน้าใหม่และ มีชื่อเสียงขึ้นมาหลายคน อย่างเช่น สารา ชินทาวิร นักแปลอิสระที่อาสาแปลคำแปลงการพูดของ หัสซัน ตอยิน ผ่านยูทูบ ซึ่งทำหน้าที่เป็น “สะพาน” อย่างไม่เป็น ทางการระหว่างสังคมมลายูภาคใต้กับสังคมไทย นอกจากนี้ บล็อกเกอร์หลายคนสื่อสารเรื่องราวและ แสดงทัศนะต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพ ซึ่งมีทั้งท่าที่ ที่เห็นด้วย ลังเลงสัย ไม่สนับสนุน วิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของสื่อมวลชน บ้างก็โต้แย้งและถกเถียงกัน ผ่านชื่อเยี่ยนในบล็อก ซึ่งได้พัฒนาภาษาเป็นพื้นที่ของ การสนทนาในประเด็นของสันติภาพที่ทุกคนสามารถ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ แต่ยังมีการถกเถียง มากขึ้นเท่าไหร่ก็พบว่าเกิดว่าทกรรมบางอย่างตามมาด้วย คือ ว่าทกรรมว่าด้วย “สันติภาพ” “สันติวิธี” “ประคับ ประคองสันติภาพ” และ “พื้นที่กลาง” ท่ามกลางความ ขัดแย้งซึ่งได้ทำหน้าที่ของการเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผลิต ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพอีกนัยหนึ่งด้วย

การอภิปรายข้างต้นนำมาสู่การสรุปว่าทกรรมที่ปรากฏในสื่อสามกลุ่มที่ศึกษา ดังตารางต่อไปนี้

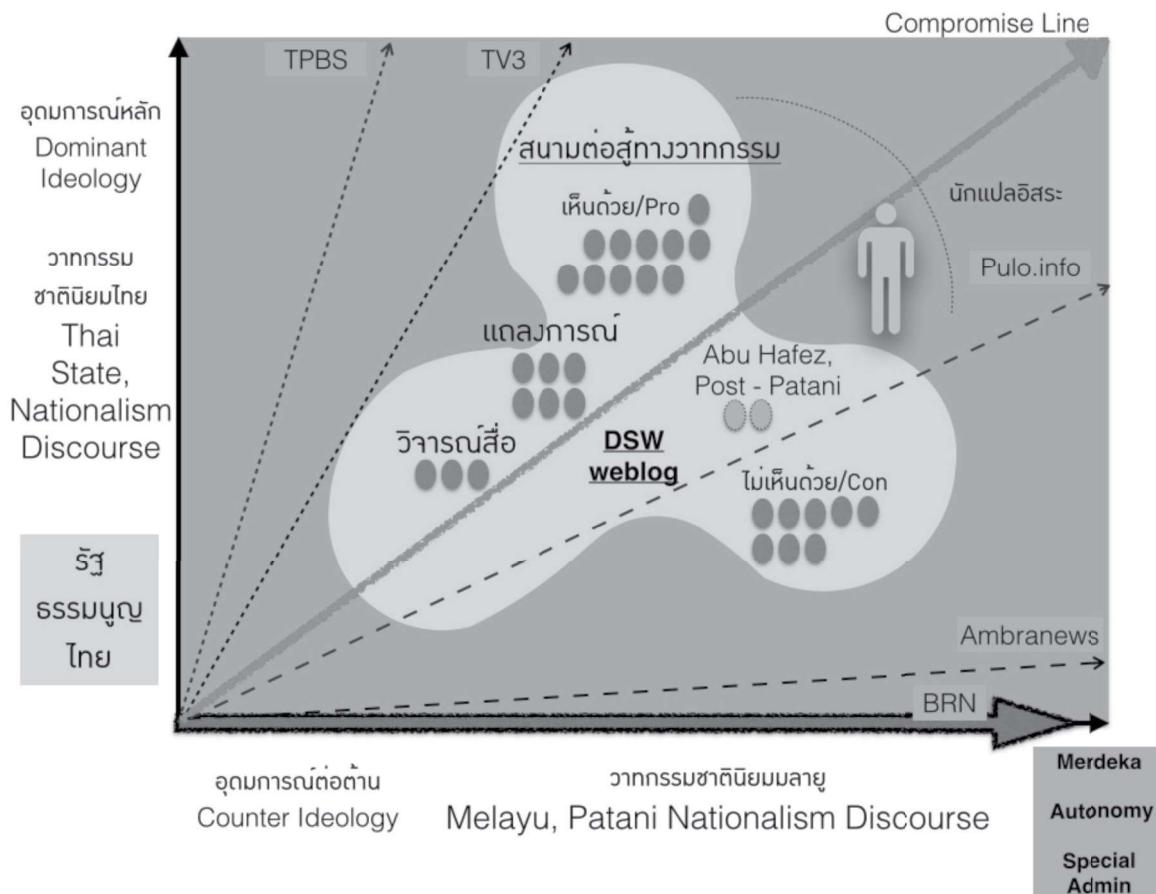
ตารางที่ 3 แสดงภาพของว่าทกรรมที่ปรากฏจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

สื่อกระแสหลัก		สื่อของฝ่ายคิดเห็นต่างจากวัสดุ			สื่อภาคประชาสังคม
ช่อง 3 รายการข่าวสามิติ	TPBS ที่นี่ไทยพีบีเอส	พูโอลอインโฟ	อัมบรานิวัร์	คลิปยุทธบุน ของบีอาร์เอ็น	เว็บบล็อก ของ DSW
การพูดคุยกายใต้กรอบ ชน. -ไม่มีแยกคิดเห็น -ขระดับของปัญหา	การพูดคุยก็อวีชีการ แก้ปัญหาอย่างสันติ	“จะครเจรจา สันติภาพ”	“ชาตินิยมลาย” ในฐานะนักต่อสู้ เพื่อปลดแอก ตนเองจากเจ้า อาฆานิคม	“สันติภาพ/ สันติวิธี”	
มาเลเซียไม่น่าไว้วางใจ	ขาดการมีส่วนร่วม ในสันติภาพกับพูโอล	“ไม่เห็นด้วยกับ การวางแผน เจรจาภายใต้ รัฐธรรมนูญ ไทย”	“เจ้าของคิดเห็น และสิทธิในการ กำหนดชะตา กรรมของตนเอง”	“ประคับ ^{ประคอง} สันติภาพ”	
การแก้ปัญหาด้วยแนวทางสันติ	“สิทธิในการกำหนด ชะตากรรมของ ตนเอง”(self-deter mination)	“ไม่เชื่อมั่นการ ดำเนินการโดย รัฐบาลไทย”			“พื้นที่กลาง”
เอกสารการเมือง/ การทหาร					
การพูดคุย vs เจรจา					
ความรุนแรงไม่ลดลง					
คู่เจรจาตัวจริงหรือไม่					
ประคับประคองสันติภาพ					
สันติภาพต้องใช้เวลา					

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกระแสหลัก สื่อภาคพลเมือง/ภาคประชาสังคม และสื่อของผู้ที่เห็นต่างจากวัสดุผ่านกรอบของว่าทกรรมก็จะพบว่า หากนำสื่อทั้งหมดใน

ฐานะตัวแสดงที่สำคัญในพื้นที่ของการ “ช่วงชิงความหมาย” ของ “กระบวนการสันติภาพ” มาจดวางอยู่ในภายใต้อนาบิเวณเดียวกัน จะสรุปได้ตามแผนภาพที่ 7 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ของสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อของภาคพลเมือง/ประชาสังคม และสื่อของผู้คิดเห็น ต่างจกรรัฐ ในสถานะของวากกรรม

ผู้วิจัยกำหนดให้แกนแนวตั้งแทนความหมายของ อุดมการณ์หลัก (Dominant Ideology) ที่มีสาระของวากกรรมชาตินิยมไทยแบบรัฐชาติรวมศูนย์ ที่มีเพดานของการพูดคุย-เจรจา อุปถัมภ์ให้กรอบของรัฐธรรมนูญไทย ส่วนแกนแนวโน้มแทนความหมายของ อุดมการณ์ต้าน (Counter Ideology) โดยมีสาระของวากกรรมชาตินิยม มาเลเซียป่าตานี เป็นตัวแทน มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ดินแดน และเอกราช (Merdeka) โดยมีเส้นแนวทางแยกแทนความหมาย ของเส้นของการประนีประนอม (compromise line) ที่ แนวทางของสองอุดมการณ์สามารถประนีประนอมกันได้ จากนั้น เมื่อจัดวางตำแหน่งของแต่ละสื่อตามจุดยืน และอุดมการณ์ที่ปรากฏผ่านวากกรรมที่แสดงออกมาก ก็จะพบว่า ในแนวแกนนี้ซึ่งแทนวากกรรม “ชาตินิยม

มาเลเซียป่าตานี” นั้น จุดยืนของนิาร์เรื่องวางอยู่ในระหว่าง เดียวกันคืออุดมการณ์ต่อต้านรัฐไทยด้วยการใช้วากกรรม ชาตินิยมมาเลเซียอย่างเข้มข้น ถัดมาคือ เว็บไซต์ Ambranews ซึ่งวิพากษ์วิจารณ์รัฐไทยค่อนข้างมาก และ Pulo.info ซึ่งมีจุดยืนที่ประนีประนอมกับรัฐไทยมากกว่าในบริเวณใกล้ เส้นแนวทางแยกหรือแนวเส้นประนีประนอม ขณะเดียวกัน การศึกษาพบว่า สื่อของภาคพลเมืองและภาคประชาสังคม ในเว็บลือกของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้เป็นพื้นที่ ของจุดยืนที่แตกต่างหลากหลายอุดมการณ์โดยเป็นพื้นที่ ของ “เสียง” และความต้องการทางการเมืองของหลากหลาย กลุ่ม มีทั้งเสียงของฝ่ายที่ “สนับสนุน” และ “คัดค้าน” กระบวนการสันติภาพเสียงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ สื่อมวลชน แคลงการณ์ นอกจากนี้ ยังพบตัวแสดงที่

น่าสนใจอีก 2 ประการ คือ ประการที่ 1 การปราကูตัวของบล็อกเกอร์ Abu Hafez และ Post Patani ที่สื่อสารด้วยภาษาอามาซูกลางทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักต่อสู้เพื่อช่วยเหลือป่าตานิที่ทำให้สังคมส่วนใหญ่ได้ทำความเข้าใจดูยืนและท่าทีของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐได้มากขึ้นด้วยท่าทีของ การพูดคุยและพร้อมรับฟังเหตุผล ประการที่ 2 การปราကูตัวและปฏิบัติการของนักแปลภาษาอิสระ ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโลกทางอุดมการณ์ที่แตกต่างกันให้มาร่วมกันและสร้างบทสนทนาใหม่ๆ ต่อกระบวนการสันติภาพ นอกจากนี้ เว็บบล็อกในฐานะพื้นที่ของภาคพลเมืองและประชาสังคมยังทำหน้าที่เป็นسانາการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อช่วงชิงความหมายของ “สันติภาพ” ให้กับนักสื่อสารกลุ่มนี้อีกด้วย

ในส่วนของสื่อกระแสหลัก การศึกษาพบว่า ในการฟัง
ของรายการข่าว 3 มิติ แม้มีข้อจำกัดที่จะต้องแสดงจุดยืน
แบบชาตินิยมไทยรวมศูนย์แต่กับบทบาทในช่วงที่ผ่านมาเกี่ยวกับ
ความนำเสนอในเนื้อจากให้ความสำคัญกับการวาระข่าวสาร
เรื่องการขับเคลื่อนสันติภาพของภาคประชาชนสังคมมากเป็น
พิเศษ ทั้งยังสนใจที่ของเหลว่งข่าวที่เป็นฝ่ายเห็นต่างรัฐ
ซึ่งก่อนหน้านี้ สื่อกระแสหลักไม่เคยสัมภาษณ์หรือเข้าถึง
เหลว่งข่าวได้ ปรากฏการณ์นี้จึงเป็นแนวโน้มใหม่ในพื้นที่ที่
สื่อกระแสหลักที่ส่งผลให้สมดุลของข่าวสารในพื้นที่ความ
ขัดแย้งอาจมีพัฒนาการในด้านนักแต่ขณะเดียวกัน รายการ
ข่าว 3 มิติ ก็ยังมีความหวังไม่ให้สถานะของตนเองถูกห่วงซิง
ความหมายว่าเป็นผู้สนับสนุน “การแบ่งแยกคืนแดน”
ซึ่งจะส่งผลด้านลบให้กับรายการและสถานีของตนเองทันที
ในขณะที่รายการที่นี่ไทยพีบีเอสให้น้ำหนักการรายงานข่าวแบบ
ความมั่นคงและมีท่าทีลังเลสังสัยต่อกระบวนการการสันติภาพ
ก่อนข้างมาก จึงมีจุดยืนที่ใกล้กับแนวคิดชาตินิยมไทยมากกว่า

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านลักษณะของสื่อที่มีผลต่อการสร้างว่าทกรรม จะพบว่า สื่อกระแสหลักนั้นอยู่ภายใต้กรอบและขั้นตอนการทำงานแบบหนึ่ง ซึ่งมีจุดอื่นไปในทางอนุรักษ์นิยมและชาตินิยมรวมศูนย์ ในขณะที่สื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อทางเลือกเป็นพื้นที่ที่สื่อทางเลือกที่เปิดให้กระแสของว่าทกรรมที่แตกต่างและต่อต้านรัฐมีพื้นที่และสามารถพูดคุยกันได้อย่างเต็มปากเต็มคำ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิที่จะตัดสินใจของประเทศและชาติรวมของทัวร์ลง

นอกจากนี้ สื่อกลุ่มหลังยังเป็นพื้นที่ของการต่อต้านว่า
กรรมหลัก ซึ่งได้แก่ ว่าทกรรมรัฐชาติรวมศูนย์รวมถึงเป็น
พื้นที่ของการสื่อสารทางการเมืองของฝ่ายต่อต้านรัฐที่เข้มข้น
อีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

กระบวนการสันติภาพและสื่อไทย

การศึกษาเรื่อง “วิชากรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556” ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการสันติภาพกับการทำงานของสื่อมวลชนกระแสหลัก จากการวิเคราะห์เนื้อหาสื่อพบว่า สื่อมวลชนกระแสหลักยังขาดความรู้เรื่องกระบวนการสันติภาพซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับสังคมไทย โดยสังเกตได้จากถ้อยคำที่ใช้มักเป็นศัพท์ในหลักนิยมทางการทหาร (Doctrine) ในสังคมรายสิบ เช่น การต่อสู้ยึดเยื่อ ขณะที่ศัพท์เทคนิกที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสันติภาพสมัยใหม่ไม่ค่อยปรากฏอย่างชัดเจน นักดังนั้นการรายงานเกี่ยวกับกระบวนการสันติภาพที่เน้นความคืบหน้าของการเจรจา ด้วยศัพท์ทางการทหารที่ดูสอดคล้องกับแนวคิดการณ์ชาตินิยมไทยอาจทำให้สาระจะเกิดข้อวิตกว่า ผลของการเจรจาจะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน ทั้งๆ ที่ตามแนวคิดเรื่องกระบวนการสันติภาพ ขั้นตอนที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้เป็นเพียงขั้นตอนการไว้เนื้อเชื่อใจต่อกัน (Trust Building) ลิ่งเหล่านี้สะท้อนว่า การเลือกใช้ถ้อยคำเชิงเป็นการผลิตวิชากรรมที่มีผลต่อนโยบายสาธารณะในการสันติภาพและการถูกเดิมในสังคมได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตว่า “วิถี” (Mode) ของ
การรายงานข่าวของสื่อมวลชนไทยมีท่าทีของการตรวจสอบ
ลังเลสังสัยไม่แน่ใจ เกลือบแคลงต่อกระบวนการการสันติภาพ
ในหลายประเด็น เช่น ความเคลื่อนแคลงต่อบทบาทของ
มาเลเซียและองค์กรความร่วมมืออิสลาม (Organization
of the Islamic Cooperation – OIC) ที่อยู่ภายใต้瓦特กรรม
“การยกระดับของกลุ่มขบวนการ” ดังนั้น แทนที่ผู้ปฏิบัติ
งานสื่อจะแสดงบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมให้กระบวนการ
สันติภาพดำเนินไปได้ กลับกลายเป็น “ตัวป่วนในกระบวนการ
สันติภาพ” (Spoiler) เสียเองโดยไม่ได้คาดคิด ซึ่งมีผลมา

จากฐานคิดการรายงานข่าวแบบสังเคราะห์ที่เน้นรูปแบบของการ แพ้-ชนะ หรือ win – lose solution มากรกินไป จึงทำงานตามความเคยชินเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งถือเป็นหลุมพรางที่สำคัญของการรายงานข่าวในลักษณะนี้

ผู้วิจัยเห็นว่า สื่อมวลชนต้องสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ เพราะเป็นแนวทางหนึ่งของการแปรเปลี่ยนความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนผ่านอย่างมุ่งยั่งยืนของอารยธรรมจะเป็น (Berghof Foundation 2012: 22-27) ดังนั้นสื่อมวลชนจึงควรศึกษาแนวคิดและกระบวนการทัศนใหม่ในการสนับสนุนการสันติภาพที่เคลื่อนย้ายมาสู่แบบ ชนะ – ชนะ (win – win solution) ที่ทุกฝ่ายต่างมีทางออกและทางเลือกใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคมมากขึ้น (Spencer 2008: 165-194)

ขณะเดียวกัน การสื่อสารของรัฐไทยในฐานะที่เป็นฝ่ายเริ่มการพูดคุยกับสื่อมวลชนกระแสหลัก สะท้อนให้เห็นว่า รัฐไทยพยายามให้ข้อมูลที่สามารถประกันความเสี่ยงต่อการตัดสินใจเปิดการพูดคุยสันติภาพอย่างเป็นทางการ ผ่านวาระธรรมที่สร้างความชอบธรรมด้วยการอ้างอิงกรอบรัฐธรรมนูญเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่า รัฐไทยไม่ได้เตรียมกระบวนการให้ความรู้เรื่องการเจรจาสันติภาพมากนัก ทำให้สังคมส่วนใหญ่ตีความหมายของ

ข่าวสารเหล่านี้เบื้องบนออกไปวัตถุประสงค์จากที่ผู้ส่งสารต้องการ ความไม่ชัดเจนในประเด็นเหล่านี้จึงทำให้กระแสตอบรับส่วนใหญ่เป็นไปในทางลบ ทั้งยังพบว่า การรายงานการแฉลงข่าวเกี่ยวกับประเด็นนี้มีจำนวนน้อยมาก กลยุทธ์ที่ดำเนินการไม่แน่ใจหรืออาจเกรงกระเส การคัดค้านของดำเนินการกระบวนการสันติภาพครั้งนี้

นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า สื่อกระแสหลักยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะของความแตกต่างหลากหลายทางความคิดได้จริงอย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยชี้ว่า “สื่อใหม่” สามารถเข้ามารับหน้าที่ทดแทนบทบาทนี้ได้ เช่น ในพื้นที่เว็บลีกอกของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ ซึ่งนำเสนอที่เรื่องการเป็นพื้นที่กลางรวมทั้งการเปิดรับเสียงและมุมมองที่หลากหลาย สื่อใหม่จึงเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อเตรียมความคิดของผู้คนในการเป็นพื้นที่เปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง (Conflict Transformation) ที่สำคัญในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

การวิจัยในประเด็นนี้ควรเกิดขึ้นในห่วงเวลาของการพูดคุยสันติภาพครั้งต่อๆ ไปด้วยเพื่อเป็นการพัฒนาเครื่องมือและองค์ความรู้เกี่ยวกับการติดตามสันติภาพ (Peace Monitoring) รวมทั้งการศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนต่อการเปลี่ยนผ่าน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนากี้วะเทพ. (2546). “ทฤษฎีว่าด้วยนี้เรื่องหัวสารและความหมาย”. ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญาในเทศศาสตร์และกฎหมาย
การสื่อสารหน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
ปานานี ฟอร์ม. (2555). การเจรจาสันติภาพระหว่างมุสลิม majority และรัฐไทย. ปัตตานี: โครงการสะพาน.
สมัชชา นิตปัทม์ และ รุ่งรัตน์ เนติมศรีกิจญ์ โภรรช. (2556). รายงานวิจัยเรื่อง วิถีการเจรจาสันติภาพในกระบวนการสันติภาพ จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556. กรุงเทพฯ: มีเดียอินไซด์เอ้าท์.
สุภางค์ จันทวนิช. (2554). ทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เสนาะ เจริญพร. (2548). ผู้หลักภูมิ กับสังคม ในวรรณกรรมไทยยุคฟองสนุ่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดิชัน.
อาณันท์ กาญจนพันธุ์. (2552). คิดอย่างมิเชลปูโกร์ คิดอย่างวิพากษ์: จากวิถีการเจรจาสันติภาพของอัตบุคคลสู่จุดเปลี่ยนของอัตตตา. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
เอกสารสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 7. “บทบาทของ การพูดคุยและการเจรจาสันติภาพในแผนที่ เดินทางแห่งสันติภาพ (แบบใหญ่, Peace Writ Large). วันที่ 24-25 พฤษภาคม 2555, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (ม.ป.ป.)

ການອັງກອນ

- Berghof Foundation. (2012). **Berghof Glossary on Conflict Transformation: 20 notion for theory and practice.** Berlin: Berghof Foundation Operations GmbH.
- Liow, Joseph Chinyong, and Pathan, Don. (2010). **Confronting Ghosts: Thailand's Shapeless Southern Insurgency.** New South Wales: Lowy Institute for International Policy.
- Hall, Stuart. (1997). "The Work of Representation". In Stuart Hall (ed.). **Cultural Representation and Signifying Practices.** London: Sage Publication.
- Jørgensen, Marianne, and Phillips, Louise. (2002). **Discourse Analysis as Theory and Method.** London: SAGE Publications.
- Revel, Judith. (2002). **Le vocabulaire de Foucault.** Paris: Ellipses.
- Spencer, Graham. (2008). **The Media and Peace: from Vietnam to the 'War on Terror'.** Basingstoke: Palgrave.

ເວັບໄຊຕີ

ຂໍອົດພື້ນຖານບາງປະກາດເກີ່ວກບາດກາຣາຍຈານຂ່າວກະບວນກາຮັດຕີກາພ <http://www.deepsouthwatch.org/node/4369> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 28 ກຸມພາພັນນີ້ 2557

"ຮີເຮີມພຸດຄຸຍ: ບທປະເມີນກະບວນກາຮັດຕີກາພຫຍາແດນໄດ້/ປາຕານີ້ຫັ້ງກາຣັງນາມໃນລັນທານຕີທ້ວ່າປາ" ໂດຍ ຄວະທຳງານພື້ນທີ່ກາລາງສ່ວັນສັນຕິກາພຈາກຄນໃນ (Insider Peacebuilders Platform –IPP) ໃນ <http://www.deepsouthwatch.org/node/4014> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 28 ກຸມພາພັນນີ້ 2557

ປະຈາສັກມກັບກະບວນກາຮັດຕີກາພ (ຕອນ2): ຄວາມຂອບຮຽນຫລັກປະກັນສັນຕິກາພແລະບທນາທີ່ກວຽເປັນ ໃນ <http://www.deepsouthwatch.org/node/2540> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 28 ກຸມພາພັນນີ້ 2557

ບທເຮືອນ 10 ປະກາດ: ກະບວນກາຮັດຕີກາພກັບນທາທແພື່ນທີ່ກາລາງຂອງ 'ຄນໃນ' <http://www.deepsouthwatch.org/node/3959> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 28 ກຸມພາພັນນີ້ 2557

ຄວາມຮູນແຮງທີ່ຢືດເຢືອວິ້ວຮັງໃນສຕານກາຣົນກາຣມີ່ອງທີ່ໄໝແໜ່ນອນຫັ້ງກາຣເລື່ອກຕັ້ງ 2554 <http://www.deepsouthwatch.org/node/2305> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 28 ກຸມພາພັນນີ້ 2557

Angkatan Bersenjata-BRN (BRN – Armed Forces), Pengistiharan keputusan Majlis Thura BRN (ແຄລງກາຮັນມຕິຂອງສກາງຮອຂອງນິ້ອາຮີເອັນ) YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=8JE9NiawBL8>. ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 6 ສິງຫາຄມ 2556

"Penjelasan Dan Penegasan" (ຄໍາອືບນາຍແລະຄໍາຢືນຢັນ), YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=bcWmriF3TNM> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 1 ຂັນວາຄມ 2556

"Penjelasan 5 tuntutan awal : BRN 29.04.2013" (ຄໍາອືບນາຍ: ຊ້ອງຮັກຮູ້ເປົ້ອງຕົ້ນ 5 ຊ້ອງໃນວັນທີ 29 ເມສາຍນ 2556), YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=x6r5WxFIBIY> ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 24 ພຸດຍການ 2556,

"Pengisytiharan dari Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) K – 3" (ແຄລງກາຮັນນິ້ອາຮີເອັນ ລັບນີ້ 3), YouTube, 28 ພຸດຍການ 2556. http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=9vCoPDi80Rc. ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 28 ພຸດຍການ 2556.

Pengistiharan dari Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (B.R.N) (ແຄລງກາຮັນນິ້ອາຮີເອັນ ລັບນີ້ 4), YouTube, ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 24 ມິຖຸນາຍນ 2556.

<https://www.youtube.com/watch?v=EC5hYrI5Grg>. ເຊົ້າລຶ່ງຂໍ້ອມລວນທີ 24 ມິຖຸນາຍນ 2556.